

REGIONAL
ANTI-CORRUPTION
INITIATIVE

The AIRE Centre
Advice on Individual Rights in Europe

Инструменти и најбоље праксе у међународној
сарадњи за одузимање имовинске користи
Приручник за обуку

Наслов

Инструменти и најбоље праксе у међународној сарадњи за одузимање имовинске користи

Издавачи

Advice on Individual Rights in Europe (АИРЕ Центар)
Регионална антикорупцијска иницијатива (РАИ)

Аутори

Стручњаци компаније *AML Consulting (Global) Ltd*:
Jill Thomas
Lawrence Day
Fiona Jackson

Уредник

Десислава Готскова

Дизајн и штампа

УрбанГРАФ, Сарајево, Босна и Херцеговина

© РАИ2019

Сва права задржана. Забрањено свако неовлашћено умножавање или коришћење.

Ставови изнети у овој публикацији не одражавају нужно и службени став Регионалне антикорупцијске иницијативе или њених држава чланица.

Инструменти и најбоље праксе у међународној сарадњи за одузимање имовинске користи

Приручник за обуку

Аутор: AML Consulting (Global)

*Advice on Individual Rights in Europe (АИРЕ Центар)
Регионална антикорупцијска иницијатива (РАИ)*

2019

САДРЖАЈ

Предговор	8
1. Увод	9
2. Терминологија	10
2.1. Одузимање имовинске користи	10
2.2. Имовина	10
2.3. Праћење и идентификација имовине	11
2.4. Замрзавање, заплена и мере осигурања	11
2.5. Конфискација и трајно одузимање	12
2.6. Конфискација која се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди	12
2.7. Конфискација објекта	13
2.8. Конфискација „на основу вредности“ или „замена вредности“	13
2.9. Уновчење имовине	14
2.10. Располагање имовином	14
2.11. Споразум о делењу имовине	14
3. Међународно, регионално и европско законодавство и стандарди	15
3.1. Међународно законодавство и стандарди	15
3.2. Регионално законодавство	17
3.3. Регионално законодавство	18
3.4. Санкције и листе	19
4. Међународни и регионални механизми за одузимање имовинске користи	20
4.1. <i>CARIN</i> и друге међуагенцијске мреже за одузимање имовинске користи стечене кривичним делом	20
4.2. Канцеларије за одузимање имовинске користи (енг. <i>AROs</i>)	23
4.3. Еуропол (<i>Europol</i>)	26
4.4. Еуројуст (<i>Eurojust</i>)	26
4.5. Европска правосудна мрежа (<i>EJN</i>)	27
4.6. ЕГМОНТ (<i>EGMONT Group</i>)	27
4.7. СТАР (Иницијатива за одузимање украдене имовине - <i>StAR</i>)	28
4.8. Интерпол	28
4.9. Официри за везу / дипломатски канали	28

5. Међународно праћење имовине	29
5.1. Када упутити међународни захтев за праћење имовине	29
5.2. Одлука који канал користити	30
5.3. Пример А: Коришћење канцеларије за одузимање имовинске користи (ARO канала) за слање захтева за праћење имовине	31
5.4. Пример Б: Употреба CARIN и других међуагенцијских мрежа за одузимање имовинске користи стечене кривичним делом (енг. ARIN) за решавање захтева за праћење имовине	38
5.5. Пример Ц: Захтев за праћење имовине Интерполу	41
6. Заједнички истражни тимови (енг. JIT)	43
7. Праћење имовине у offshore државама	48
7.1. Шта су <i>offshore</i> државе?	48
7.2. Трустови	49
7.3. Врсте информација које поседују пословни субјекти у <i>offshore</i> државама	50
7.4. На који начин остваривати међународну сардњу	52
7.5. Речник термина у вези са <i>offshore</i> државама	52
8. Замрзавање и заплена	54
8.1. Слање међународних захтева за одлуке о замрзавању и заплени у кривичним поступцима	54
8.2. Примање међународних захтева за доношење одлуке за замрзавање и заплenu у кривичним поступцима	56
9. Трајно одузимање и конфискација	58
9.1. Слање међународних захтева за конфискацију у кривичним поступцима	58
9.2. Слање и примање међународних захтева за наредбе о замрзавању, заплени и конфискацији имовине у поступцима који се не темеље на изреченој осуђујућој пресуди	60
9.3. Наредбе у вези са неоправданим богатством	62
9.4. Наредбе за неоправдано богатство у УК	62
10. Повраћај и располагање имовином (дељење имовине): Споразум о дељењу имовине	64
11. Узајамна правна помоћ у одузимању имовинске користи	66
12. Преглед постојећих билатералних споразума о одузимању имовинске корист и имовине у региону	68
13. Акроними / скраћенице	70
14. Корисни извори информација	72
15. Анекси	74

Предговор

Изузетно је тешко постићи ефикасну правосудну сарадњу на међународном плану. Језичке баријере, разлике у националним законодавствима и процедурама, уз различите културолошке приступе представљају необичне изазове полицијским службеницима, тужиоцима, адвокатима и судијама у раду са страним партнерима. Посебно је тешко када је реч о међународној сарадњи за одузимање незаконито стечене имовине. Имовина треба да се лоцира брзо, пре него што се сакрије. Да би се то постигло, тужиоци и судије морају добро да познају домаће законодавство у односу на техничке и правне аспекте замрзавања, заплене и конфискације, али такође и да схвате разлике које постоје у овој области у другим државама.

Advice on Individual Rights in Europe (АИРЕ Центар) и Регионална антикорупцијска иницијатива (РАИ) су се 2017. године удружили да би пружили подршку државама југоисточне Европе да ојачају своје капацитете у одузимању имовинске користи. Студија под називом *Одузимање имовинске користи стечене кривичним делом на западном Балкану: компаративна анализа законодавства и праксе* објављена је почетком 2018. године, а уследила је после детаљних анализа, широких консултација, те бројних расправа у групи састављеној од стручњака из југоисточне Европе и шире.

Студија је открила да доступни статистички подаци указују на низак ниво међународне сарадње у области одузимања имовинске користи стечене кривичним делом. Такође је указала да је један од узрока за овакво стање недовољно познавање доступних инструмената за ту сарадњу. Стога је кључна препорука била да се ојачају капацитети агенција за спровођење закона, тужилаштава и судова у примени међународних инструмената за сарадњу у предметима одузимања имовинске користи у којима се тражи заплена и конфискација имовине лоциране ван њихових држава.

Приручник је написан као одговор на дату препоруку. Надопуњује тренутне активности за јачање капацитета у југоисточној Европи и користиће се на бројним обукама, посебно намењеним телима која су ангажована у одузимање нелегално стечене имовине на међународном плану.

Овај приручник прати и Приручник о ефикасном одузимању имовинске користи за државе југоисточне Европе. Оба приручника су креирана истовремено и са истим циљем.

АИРЕ Центар и РАИ захваљују Влади Уједињеног Краљевства за њену посвећеност, значајну финансијску подршку и смернице, Фондацији Конрад Аденауер што нам се придружила у овом процесу и подржала учешће других стручњака који могу да имају користи од активности које спроводимо и Организацији за европску безбедност и сарадњу (OSCE) на подршци у првим корацима који су довели до значајног деловања у југоисточној Европи.

1. Увод

Овај приручник намењен је онима који су задужени за примену закона у области ефикасног одузимања имовинске користи на међународном плану дајући примере најбоље праксе за међународну сарадњу. Приручник садржи релевантно међународно и европско законодавство које се односи на одузимање имовинске користи, стандарде и механизме за међународну сарадњу, па ће бити и практична помоћ за истражне органе, тужиоце, судије и појединце који раде у институцијама укљученим у праћење и идентификацију имовине, замрзавање, заплону, конфискацију (укључујући и конфискацију која се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди) и међународно располагање имовином. Приручник Он такође даје преглед свих постојећих билатералних и мултилатералних споразума о сарадњи у одузимању имовинске користи у југоисточној Европи. Укључује и поступке који претходе формалној узајамној правној помоћи и поступке правне помоћи. Приручник не садржи информације о прекограничном управљању имовине.

Он се такође може користити као помоћ у току обуке и може бити подељен учесницима, а може бити и ресурс центрима за образовање судија и тужилаца, као и агенцијама за управљање одузетом имовином током оперативног рада.

2. Терминологија

У пракси се користе разни термини и фразе у области одузимања имовинске користи. Често се ти термини разликују у различитим правним системима држава што може изазвати проблеме и разлике у схватању шта се тачно тражи у међународном захтеву за праћење имовине или спровођењу наредбе за замрзавање, заплону и конфискацију. Правници који упражњавају право сматрају добром праксом да се у међународном захтеву (било у поступку пре или током пружања узајамне правне помоћи) објасни шта се тачно тражи. То омогућава замољеној држави да се не фокусира само на терминологију него и на садржај захтева те тако избегне неспоразуме због коришћења различитих термина.

Следи листа најчешћих термина и фраза у области одузимање имовинске користи уз објашњење практичара и дефиниције из Конвенције Уједињених нација против корупције (UNCAC) и Варшавске конвенције Савета Европе, кад такве постоје.

2.1. Одузимање имовинске користи

У приручнику се користи термин "одузимање имовинске користи" како би се описале све фазе поступка у коме се извршиоцима кривичних дела одузима незаконито стечена имовина,¹ укључујући праћење имовине, идентификацију, замрзавање, заплону и конфискацију, као и поврат и располагање имовином.

2.2. Имовина

Имовина укључује и она средства коришћена да се почини кривично дело (предмети за извршење кривичног дела) као и имовину стечену кривичним делом. Имовинска корист стечена кривичним делом се често описује као профит или материјална корист стечена чињењем кривичног дела. Имовинска корист стечена кривичним делом се може поделити на директну и индиректну. Користећи се примером оружане пљачке банке, предмети извршења би у том случају били пиштољ којим се претило службеницима банке и ауто за бег, директна имовинска корист стечена кривичним делом би био новац украден из банке, а индиректна непокретна имовина купљена тим новцем.

Међународни и регионални инструменти описују имовину на следећи начин:

"предмети" означава било коју имовину која се користи или се планира да се користи на било који начин, у целини или делимично, за извршење једног или више кривичних дела (Варшавска конвенције Савета Европе А. 1(ц)).

¹ Конвенција Уједињених нација против корупције из 2005. године користи термин повраћај добара за одузимање имовинске користи стечене само кроз коруптивна дела.

"имовина" су добра било које врсте, материјална или нематеријална, покретна или непокретна, физичка или не, као и правни документи или исправе којима се доказује право власништва или удео у власништву над таквим добрима (*UNCAC* А. 2(д); Варшавска конвенције Савета Европе А. 1(б)).

"имовина стечена кривичним делом" је свака имовина која потиче од или је стечена, директно или индиректно, извршењем кривичног дела (*UNCAC* А. 2(е)).

"приход" означава сваку економску корист, проистеклу или стечену, директно или индиректно, од кривичних дела. Она се може састојати од било које имовине како је то дефинисано у овом члану Варшавске конвенције Савета Европе А. 1(а)).

2.3. Праћење и идентификација имовине

Праћење и идентификација имовине подразумева поступак кривичне и финансијске истраге да се пронађе или лоцира имовина на територији државе која спроводи кривичну истрагу или у некој другој држави, што подразумева међународни захтев за праћење имовине. Циљ идентификације имовине је да се открије власник или онај ко има контролу над имовином.

2.4. Замрзавање, заплена и мере осигурања

После праћења и идентификације имовине, а предмет се нађе у фази када је отворена истрага, имовина треба да буде замрзнута, заплењена или под мерама осигурања како би се спречио њен пренос на неко друго лице или сакривање пре изрицања правоснажне пресуде, односно конфискације. Ако имовина није замрзнута или заплењена, осумњичени је може пренети у покушају да је сакрије или је се реши. Замрзавање и заплена се спроводи на основу судске наредбе. Када се имовина замрзава на основу наредбе суда, то значи да остаје где јесте; на пример, банковни рачун се замрзава. Кад се плени имовина на основу наредбе суда, то значи да је имовина у поседу државе; на пример, ауто се може заплени. Замрзавање и заплена се могу описати и као "секвестрација".

Термин мере осигурања се користи у случајевима привремене забране преноса, конверзије, располагања или кретања имовине у власништву одређене особе, а такође се спроводи на основу судске наредбе. У овим ситуацијама имовина обично остаје код власника. Наредба о мерама осигурања се односи на особу, а не на имовину, иако се имовина описује као "осигурана" или имовина која је предмет мера осигурања.

"Замрзавање" или "заплена" означава привремену забрану трансфера, конверзије, располагања или кретања имовине или привремено чување или надзор над имовином на основу наредбе суда или другог надлежног тела (*UNCAC* А.2. (ф); Варшавска конвенције Савета Европе А. 1(г)).

2.5. Конфискација и трајно одузимање

Конфискација је поступак којим се након изрицања правоснажне пресуде трајно одузима имовина стечена кривичним делом од починитеља. Трајно одузимање се обично користи да се опише поступак којим се од починитеља трајно одузимају предмети извршења или сва друга незаконита имовина као што је дрога или оружје, и то пре или после изрицања правоснажне пресуде. Међутим, термини конфискација и трајно одузимање су у неким правним системима користе за исту ствар. Реч трајно одузимање се стога може користити уместо речи конфискација и обратно.

"Конфискација", која укључује трајно одузимање тамо где је то примењиво, значи трајно одузимање имовине на основу наредбе суда или другог надлежног тела (*UNCAC* А.2. (г)).

"Конфискација" значи казну или меру, која се примењује по наредби суда, после завршеног кривичног поступка, која за резултат има коначно одузимање имовине.

2.6. Конфискација која се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди

Конфискација која се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди је поступак конфискације имовине без постојања пресуде у односу на одређену особу за неко кривично дело везано за дату имовину. Оваква конфискација се може применити и у кривичном и парничном поступку. Следе четири примера конфискације која се не темеље на изреченој осуђујућој пресуди.

а) Конфискација имовине стечене кривичним делом и предмета извршења током кривичног гоњења, у околностима где је дело доказано али се починилац не може осудити због смрти, одсуства или психичке болести, или неког другог разлога који спречава изрицање правоснажне осуде.

б) Проширена конфискација:

Проширена конфискација је поступак у коме се конфискује и имовина која није предмет кривичног дела за које се починиоцу суди. У том случају, конфискација је "проширена" на имовину која не представља предмете извршења дела, нити директну или индиректну имовину стечену кривичним делом. Проширена конфискација се не односи само на корист стечену извршењем одређеног кривичног дела за које је починилац осуђен, него по правилу и на све користи које су настале из криминалних активности. Власти нису обавезне да утврђују везу између сумњиве имовине и одређеног кривичног дела за које је особа оптужена. Конфискација се у оваквим случајевима може заснивати на посредним доказима или изведеним закључцима. Несразмера између имовине дате особе и њених законитих извора прихода и/или општи докази о учешћу у профитабилним криминалним активностима могу бити део оправдања да се конфискација "прошири" и на другу имовину (нпр., раније осуде, докази о учешћу у криминалној организацији). Обзиром да су многи ови термини засновани на перцепцији, државе често покушавају да их прилагоде својим

законодавствима или праксама. Због тога, поред свега што је до сада наведено, неке државе опорезивање имовине стечене кривичним делом дефинишу као облик проширене конфискације.

ц) Грађанско-правно трајно одузимање:

Грађанско-правно трајно одузимање је *in rem* поступак који захтева да се докаже да је имовина уствари предмет извршења или потиче из криминалних активности али се не мора утврдити кривица особе ван разумне сумње.

д) Недоказиво богатство:

Недоказиво богатство је када особа поседује ниво богатства које није могла да стекне законито или које се не може објаснити на неки други начин, као што је наследство, добитак на играма на срећу или поклон.

2.7. Конфискација објекта

Конфискација објекта значи конфискацију егзактне, стварне имовине за коју се утврди да је имовина стечена кривичним делом или је предмет извршења.

2.8. Конфискација „на основу вредности“ или „замена вредности“

Конфискација на основу вредности је поступак у коме се од лица које је осуђено захтева да плати новчани износ у противвредности незаконите имовинске користи. Суд или надлежно тело израчунава "корист" за осуђено лице за одређено кривично дело. Наредба за конфискацију садржи новчани износ те вредности. У овом случају, суд се не бави стварним предметима извршења (осим ако нису у питању незаконити предмети као што је ватрено оружје или дрога) нити имовинском користи стеченом кривичним делом већ разматра колика је сума новца адекватна противвредност користи насталој чињењем кривичног дела. Наредбу за конфискацију може испунити или "платити" починилац свим доступним средствима, укључујући закониту имовину.

Сами предмети извршења или приходи често нису више у поседу осуђеног починиоца у време издавања наредбе о конфискацији. Замена вредности омогућава утврђивање вредности имовине стечене кривичним делом и/или предмета извршења и конфискацију новчане противвредности "у замену" за стварне предмете извршења или имовину стечену кривичним делом.

2.9. Уновчење имовине

Имовина се уновчава кад се продајом имовине, добара или услуга конвертује у новац.

2.10. Располагање имовином

Располагање имовином је поступак продаје или уништења имовине.

2.11. Споразум о делењу имовине

Споразум о делењу имовине је документ којим се регулише договор између две или више држава о делењу имовине у случајевима кад је имовина која се односи на истрагу или процесуирање у једној држави предмет мера осигурања и управљања у другој. На пример, укључене државе могу да одлуче да имовину стечену кривичним делом поделе и да свака задржи по половину.

3. Међународно, регионално и европско законодавство и стандарди

Треће поглавље се бави међународним, европским и регионалним стандардима који пружају основ за међународну сарадњу у одузимању имовинске користи или промовишу ефикасан оквир за такву сарадњу.

3.1. Међународно законодавство и стандарди

Конвенције Уједињених нација које ће бити описане у овом одељку могу се користити као основа за међународну сарадњу у одузимању имовинске користи између држава које су потписнице релевантних конвенција. Одредбе ових конвенција омогућавају међународну сарадњу и у истражном поступку праћења и идентификовања имовине али и код замрзавања, заплене, конфискације и располагања имовином.

3.1.1. Конвенције Уједињених нација против транснационалног организованог криминала из 2000. године (UNTOC)

UNTOC је главна УН конвенција усвојена у циљу борбе против организованог криминала. Њене одредбе предвиђају кривична дела учешћа у организованој криминалној групи, прања новца, корупције и ометања рада правосуђа, као и друга тешка кривична дела за које је прописана казна од најмање четири године затвора или више. Кривично дело мора бити транснационално и мора укључивати организовану криминалну групу, а чија су оба аспекта дефинисана у законодавству.²

Члан 13. о међународној сарадњи за сврху захтева за конфискацију пружа правни основ за слање захтева између држава како за финансијску истрагу (праћење и идентификација имовине) тако и за замрзавање, заплену и конфискацију имовине и имовинске користи стечене кривичним делом, као и предмета извршења.

Члан 14. о располагању конфискованом имовинском користи стеченом кривичним делом или имовином уређује однос између држава у вези са располагањем и повраћајем замрзнуте или заплене имовине у једној држави после пријема захтева друге државе. Тиме се подстиче закључивање споразума о делењу имовине између држава у сврху накнаде штете жртвама и повраћаја имовине законским власницима.

Члан 18. (3) г омогућава узајамну правну помоћ ради прикупљања доказа о постојању имовине путем идентификовања и праћења имовинске користи стечене кривичним делом, имовине, предмета извршења и других ствари.

² Dodatan materijal se može pronaći u *UNTOC Pravnom vodiču*
https://www.unodc.org/pdf/crime/legislative_guides/Legislative%20guides_Full%20version.pdf

Члан 19. о заједничкој истрази омогућава државама да закључе билатералне или мултилатералне споразуме или аранжмане у вези са предметом истраге, кривичним гоњењем или судским поступцима према којима надлежна тела тих држава могу успоставити заједничка истражна тела, у једној или више држава, Тиме се омогућава праћење и идентификовање имовине ради будуће конфискације.

3.1.2. Конвенције Уједињених нација против корупције из 2005. године (UNCAC)

UNCAC треба користити као правни основ за међународну сарадњу у одузимању имовинске користи за кривична дела корупције у јавном и приватном сектору.³

Поглавље V Конвенције говори о повраћају имовине стечене корупцијом. "Одузимање имовинске користи" је у овом поглављу описано као "основно начело Конвенције, а државе уговорнице имају обавезу да у том погледу међусобно сарађују и пруже помоћ једна другој у највећој могућој мери".

Чланови 53, 54 и 55 прописују услове за признање наредби за конфискацију међу државама и механизме за спровођење ових наредби. Наиме, члан 54. (1) ц се односи на предузимања мера потребних да се омогући конфискација имовине без осуђујуће кривичне пресуде у случајевима у којима се починилац не може кривично гонити због смрти, бекства или одсуства или у другим одговарајућим случајевима. Члан 57. прописује повраћај и располагање конфискованом имовином.

Члан 59. предвиђа да државе имају обавезу да размотре могућност закључења билатералних и мултилатералних споразума или аранжмана у циљу унапређења ефикасности међународне сарадње у повраћају имовине која је стечена коруптивним кривичним делима.

3.1.3. Препоруке Радне групе за финансијско деловање (2012)

Радна група за финансијско деловање (*FATF*) је међународно тело које креира политике са задатком да постави стандарде и промовише ефикасно спровођење законских и оперативних мера за борбу против прања новца, финансирања тероризма и везаних финансијских кривичних дела. Ти стандарди такође укључују мере за одузимање имовинске користи. Препоруке *FATF* се прихватају као међународни стандард у борби против ових криминалних активности, а дају релевантне инструменте за борбу против прања новца стеченог коруптивним кривичним делом. Иако државе западног Балкана нису чланице *FATF*, *MONEYVAL* је придружени члан и спроводи процену земаља Западног Балкана на основу *FATF* стандарда.

³ Додатни материјал се може пронаћи у *UNCAC* Правном водичу и Техничком водичу
https://www.unodc.org/pdf/corruption/CoC_LegislativeGuide.pdf
https://www.unodc.org/documents/corruption/Technical_Guide_UNCAC.pdf

Препорука број 38 даје смернице и представља важан стандард међународне сардње у области узајамне правне помоћи у фази када се остварује сардња за одузимање имовинске користи а у вези са замрзавањем, запленом, управљањем, конфискацијом и делењем имовине. Државе треба да осигурају да имају овлашћења за предузимање "хитних оперативних мера" као одговор на захтеве страних држава за одузимање имовинске користи. Та овашћења треба да обухватају и могућност да се одговори на захтеве сачињене на основу поступка конфискације који се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди, где је то могуће, а у оквиру својих националних законодавстава.

3.2. Регионално законодавство

3.2.1. Европска конвенција о узајамној правној помоћи у кривичним стварима (из 1959. године, МЛА конвенција)

МЛА/МЛА конвенција из 1959. године поставља опште услове за узајамну правну помоћ међу државама чланицама Савета Европе. Најчешће је коришћен метод у међународној сарадњи и у поступцима одузимања имовинске користи, а може се користити и као основа за финансијске истраге праћења и идентификације имовине, као и за захтев за замрзавање, заплону и конфискацију имовине.

3.2.2. Конвенција Савета Европе о прању, претресу, заплени и конфискацији прихода од криминала и финансирање тероризма из 2005. године (*ETS*, број 198) (Варшавска конвенција)

Варшавска конвенција је у погледу одузимања имовинске користи надоградња Стразбуршке конвенције о прању, претресу, заплени, привременом одузимању и одузимању прихода стеченог кривичним делом из 1990. године (*ETS*, 141). Поглавље IV садржи свеобухватне одредбе о свим аспектима међународне сарадње у одузимању имовинске користи, укључујући истраге у циљу проналажења имовине, могућности приступања финансијским подацима и праћења рачуна, као и правни оквир како за државу која подноси захтев у погледу неопходних информација које треба да садржи њен захтев, тако и у односу на замољену државу у погледу информација које она треба да достави. Конвенција садржи и одредбе које се односе на самоиницијативно пружање информација. Варшавска конвенција садржи и одредбе за извршење наредби о замрзавању, заплени и конфискацији, укључујући наредбе о конфискацији која се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди, управљању имовином и располагању имовином у међународним предметима.

3.2.3. Кривичноправна конвенција о корупцији из 1999. године (*ETS*, број 173) (Стразбуршка конвенција из 1999. године)

Конвенција Савета Европе о корупцији садржи мање детаљне одредбе о међународном повраћају имовине. Ипак, члан 30. прописује врло корисне мере за директну комуникацију

између надлежних тела у хитним случајевима, где се захтеви за правну помоћ (*MLA* захтеви) шаљу паралелно путем централних власти. То може бити од кључног значаја кад се тражи замрзавање и заплена имовине која може брзо нестати.

3.3. Законодавство Европске уније

3.3.1. Оквирна одлука Савета 2001/500/ЈНА о прању новца, идентификовању, трагању, замрзавању, заплени и конфискацији предмета и имовинске користи стечене кривичним делом. Одлука прописује кривична дела на која се може применити конфискација и уводи појам конфискације засноване на вредности.

3.3.2. Оквирна одлука Савета 2003/577/ЈНА од 22. јула 2003. године о извршењу наредби о замрзавању имовине и осигурању доказа у Европској унији. Ова одлука је увела принципе узајамног признавања наредби о замрзавању или заплени имовине.

3.3.3. Оквирна одлука Савета 2005/212/ЈНА од 24. фебруара. 2005. године о одузимању прихода, предмета и имовине стечене кривичним делом. Ова одлука омогућава конфискацију имовине пренету на трећу страну и проширену конфискацију.

3.3.4. Оквирна одлука Савета 2006/783/ЈНА од 6. октобра 2006. године о примени принципа узајамног признавања наредби за одузимање. Ова одлука је увела принципе узајамног признавања наредби о конфискацији.

3.3.5. Одлука Савета 2007/845/ЈНА о сарадњи између уреда за одузимање имовинске користи држава чланица у подручју праћења и идентификације имовинске користи остварене кривичним делом или друге имовине повезане с кривичним делом (Одлука Савета о АРО)

Одлука Савета 2007/845/ЈНА обавезује државе чланице да успоставе или именују државне канцеларије за одузимање имовинске користи (енг. *Asset Recovery Offices* - АРО) као државне централне контакт тачке које, кроз појачану сарадњу, омогућавају најбрже праћење имовине стечене кривичним делом широм Европске уније. Ова одлука омогућава канцеларијама за одузимање имовинске користи да размењују информације и најбоље праксе, и на захтев и самоиницијативно, без обзира на њихов статус (управно тело, полицијско или правосудно). Од канцеларија за одузимање имовинске користи се захтева да размењују информације под условима из Оквирне одлуке Савета 2006/960/ЈНА ("Шведска иницијатива") о поједностављењу размене информација и обавештајних података између агенција за спровођење закона у државама чланицама Европске уније у смислу рока у којем канцеларије морају да одговоре на захтеве за праћење имовине. Одлука се односи на захтеве поднете на основу кривичног поступка, и у мери колико је то могуће према националним законима дате државе чланице, у парничном поступку. Пружа правни оквир за праћење и идентификацију имовине између канцеларије за одузимање имовинске користи у државама чланицама Европске уније, без обзира на статус канцеларије према националном законодавству, односно без обзира да ли је успостављена као управно, полицијско или правосудно тело.

3.3.6. Директива 2014/42/ЕУ Европског парламента и Савета од 3. априла 2014. године о замрзавању и одузимању предмета и имовинске користи остварене кривичним делима у Европској унији

Директива из 2004. године служи да поједностави Оквирне одлуке Савета из 2001. и 2005. године. Детаљније разрађује одредбе о конфискацији засноване на вредности и проширену конфискацију. Садржи и одредбу о конфискацији која се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди у случајевима кад оптужени није доступан органима гоњења или кад се не може кривично гонити због болести.

3.3.7. Уредба (ЕУ) 2018/1805 из 2018. године ("Уредба из 2018.")

Циљ Уредбе (ЕУ) 2018/1805 из 2018. године је био да појасни Оквирну одлуку Савета 2003/577/ЈНА о узајамном признавању одлука о замрзавању имовине и осигурању доказа и Оквирну одлуку Савета 2006/783/ЈНА о узајамном признавању одлука о одузимању из 2006. године. Као и ове две раније одлуке Уредба из 2018. године успоставља систем узајамног признавања наредби за замрзавање и конфискацију између држава чланица Европске уније, поставља критеријуме када такве наредбе требају да буду признате и дефинише ситуације у којима државе чланице могу одбити признавање. Циљ је да се охрабре власти замољене државе да аутоматски признају наредбу суда државе молитељице, без губљења времена на поступак тражења даљих наредби у замољеној држави. Образац "потврде" за замрзавање и конфискацију се налази у прилогу Уредбе. Држава молитељица попуњава и преводи образац који се шаље замољеној држави, заједно са изворником, иако изворник не треба бити преведен. Уредба садржи и одредбе о управљању и располагању замрзнутом и конфискованом имовином, повраћају имовине и накнади штете жртвама. Укључене су и обавезе држава чланица према оштећеним лицима, као и правни лекови који су им на располагању. Уредба се не односи на наредбе за замрзавање и конфискацију издате у парничном или управном поступку и стога искључује конфискацију која се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди у парничном поступку. Односи се на наредбе послате од 19. децембра 2020, па надаље.

3.4. Санкције и листе

Одређен број међународних тела и институција издаје листе правних и физичких лица или држава које не поштују постављене „стандарде“. Такве листе или санкције су често катализатори истрага које захтевају међународну сарадњу у области одузимања имовине. Савет безбедности Уједињених нација надлежан је да доноси одлуке о санкцијама у циљу „обнављања мира и безбедности“. Европска унија сачињава и одржава листу правних и физичких лица који подлежу међународним санкцијама. Ове санкције намећу обавезу финансијском сектору да, у многим случајевима, замрзне имовину правних и физичких лица која су на листи. Деловање финансијског сектора може довести до пријављивања сумњивих трансакција државним финансијским обавештајним јединицама (енг. FIU) које могу да отворе истрагу о прању новца. Европска комисија одржава пречишћену листу Европске уније лица, група и правних лица која подлежу финансијским санкцијама. Базу података ажурира Европска комисија у којој се у различитим форматима објављују пречишћене листе финансијских санкција са замрзнутом имовином.⁴

⁴ <https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/consolidated-list-of-persons-groups-and-entities-subject-to-eu-financial-sanctions>

4. Међународни и регионални механизми за одузимање имовинске користи

Треће поглавље се бави међународним, европским и регионалним стандардима који пружају основ за међународну сарадњу у одузимању имовинске користи или промовишу ефикасан оквир за такву сарадњу.

Генерално, није лако постићи успешну међународну правосудну сарадњу. У специфичним случајевима одузимања имовинске користи, разлике у локалном законодавству, политици, институцијама и поступцима отежавају ефикасну размену информација. Увек постоји опасност да се имовина за коју се сумња да се налази у надлежности или под јурисдикцијом ван државе у којој се починилац кривично гони пребаци, сакрије или пренесе на треће лице у покушају да се сакрије прави власник. Ефикасна међународна сарадња у одузимању имовинске користи стога посебно захтева брзо деловање како би се успешно применили горе наведени међународни инструменти.

Треба рећи да је 90-тих година одузимање имовинске користи било тек у повојима и да је било врло мало међународне сарадње у области праћења, идентификовања и конфисковања незаконите имовине у иностранству. У најбољем случају, замрзавање и конфискација се тражила у захтевима за узајамну правну помоћ обично у касној фази истраге кад су предмети већ били у поступку пред судом. Криминалци су стога имали довољно времена да сакрију и униште имовину, па је конфискација ретко била успешна. Као резултат ове неповољне ситуације, успостављен је већи број "формалних" и "неформалних" мрежа чији је задатак био да посебно помогну у праћењу, замрзавању, заплени и конфискацији имовине.

4.1. CARIN и друге међуагенцијске мреже за одузимање имовинске користи стечене кривичним делом

Шта су међуагенцијске мреже за одузимање имовинске користи стечене кривичним делом (енг. ARINs)?

Међуагенцијске мреже за одузимање имовинске користи стечене кривичним делом (ARINs) су „неформалне“ мреже контаката агенција за спровођење закона и правосудних институција (тужиоци, судије, правници који раде у владиним институцијама) који се практично баве случајем у свим фазама поступка одузимања имовинске користи. То укључује праћење имовине, замрзавање, заплону, управљање, конфискацију и располагање. Контакти олакшавају међународну сарадњу у одузимању имовинске користи.

Камденска међуагенцијска мрежа канцеларија за одузимање имовинске користи – CARIN

CARIN је неформална мрежа полицијских службеника и припадника правосуђа, стручњака у области праћења имовине, замрзавања, заплене и конфискације. Представља међуагенцијску мрежу. Сваку државу чланицу представља један полицијски службеник и један правни стручњак (тужилац, истражни судија, итд. зависно од правног система).

Циљ *CARIN* је повећање ефикасности рада својих чланова, на међуагенцијској основи да би се криминалцима одузела незаконито стечена имовина. То је првенствено оперативна мрежа која постоји да би убрзала и олакшала оперативне захтеве из предмета о одузимању имовинске користи.

CARIN контакти пружају подршку у току целог поступка одузимања имовине, од почетка истраге која укључује праћење имовине, замрзавање и заплону, управљање и на крају конфискацију, укључујући и свако неопходно делење имовине између држава. Представници држава чланица у *CARIN* се зову „државне контакт тачке“. Сви говоре енглески језик јер је то радни језик мреже. *CARIN* контакти се могу директно контактирати телефоном или е-маилом.

CARIN тренутно има 54 регистроване државе чланице, укључујући 28 држава чланица Европске уније и девет међународних организација. Повезан је и са других седам регионалних међуагенцијских мрежа канцеларија за одузимање имовинске користи стечене кривичним делом широм света. Све чланице *RAI* су и чланице *CARIN* и имају своје контакт тачке у *CARIN*.

Главни циљеви *CARIN*

У настојању да испуне своју мисију, главни циљеви *CARIN* су да:

- успостави мрежу контакт тачака;
се фокусира на приходе који потичу из свих кривичних дела, унутар оквира међународних обавеза;
- се профилише као стручни центар за све аспекте решавања имовинске користи стечене кривичним делом;
- промовише размену информација и добрих пракси;
- даје препоруке телима као што је Европска комисија и Савет Европске уније, а које се тичу свих аспеката у решавању одузимања имовинске користи стечене кривичним делом;
- делују као саветодавна група другим релевантним телима;
- пруже обуку о свим аспектима у решавању и одузимању имовинске користи стечене кривичним делом, где је то могуће;
- нагласе важност сарадње с приватним сектором у испуњавању свог циља;
- охрабре чланове да успоставе државне канцеларије за одузимање имовинске користи стечене кривичним делом.

Мреже попут *CARIN* су се показале популарним концептом у многим државама и у другим регионима. Због тога је од формирања *CARIN* у 2004. године успостављено седам других регионалних међуагенцијских мрежа за одузимање имовинске користи стечене кривичним делом. Те мреже су географски лоциране на следећи начин:

- 1) ***CARIN*** углавном, али не и искључиво, покрива Европу (Камденска међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи). Ако нека држава жели да буде део мреже, а нема успостављене мреже у свом региону, онда се прво учлањује у *CARIN*.
- 2) ***ARIN-AP*** (међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи – азијско пацифички регион)

- 3) **ARIN-CARIB** (међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи – карипски регион)
- 4) **ARIN-EA** (међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи – источноафрички регион)
- 5) **ARIN-SA** (међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи – јужноафрички регион)
- 6) **ARIN-WA** (међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи – западноафрички регион)
- 7) **ARIN-WCA** (међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи – западноцентрални азијски регион)
- 8) **RRAG** (*Red de Recuperación de Activos de GAFILAT* – за Јужну Америку)

Додатне информације о историји, структури и функционисању *CARIN* и *ARIN* заједно с листом чланица и како контактирати њихове секретаријате, могу се наћи на www.carin-network.org.

Ко може користити *CARIN*?

Ове мреже су јединствене обзиром да су сачињене од контаката и из полицијских и правосудних државних органа. Помоћ *CARIN* могу затражити службеници агенција за спровођење закона (полиција/царина/друге агенције за спровођење закона), тужилац, судија за прекршаје или судија, службеник из канцеларије за одузимање имовинске користи (енг. *ARO*) или Канцеларије за управљање имовином (енг. *AMO*).

Захтев – чланице *CARIN* према другој чланици *CARIN*

Захтеви за достављање информација из једне чланице *CARIN* упућени другој чланици *CARIN* морају прво да се пошаљу преко *CARIN* контакта, тј. од једне молитељице чланице *CARIN* према замољеној чланици *CARIN*. После овог првог контакта, истражитељи и тужиоци могу директно да комуницирају са релевантним агенцијама у замољеној чланици *CARIN* ако знају језик.

Захтев – чланице *CARIN* према нечланици

Свака међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи је регионално аутономна у смислу структуре и организације стратешког рада. Међутим, у оперативне сврхе, мреже ефикасно сарађују путем својих секретаријата. Да би се упутио захтев за информацију према држави чланици друге мреже, на пример из Румуније (која је у *CARIN*) у Бразил (која је у *RRAG*) истражитељ или тужилац треба да пошаљу захтев румунској контакт тачки у *CARIN* која е-маилом шаље захтев даље у *CARIN* секретаријат. *CARIN* секретаријат прослеђује е-маил секретаријату друге мреже, које је у овом случају *RRAG* секретаријат. *RRAG* секретаријат ће одговорити да ли је могуће доставити тражене информације и кога је за то најбоље контактирати у Бразилу. Секретаријат ће такође решити питања језика и по потреби превести поруке (на пример, *RRAG* је межа у којој се користи шпански језик, а у *CARIN* се користи енглески). *RRAG* секретаријат онда прослеђује е-маил одговарајућем *RRAG* контраку

у Бразилу. После овог првог контакта, службеник, тужилац или судија који је послао захтев може да настави комуникацију директно са замољеним лицем у држави на коју се захтев односи, ако му то знање језика дозвољава.

Какве врсте захтева се могу послати међуагенцијској мрежи за одузимање имовинске користи (ARIN)?

CARIN и друге мреже се могу користити да се унапреди сваки аспект поступка одузимања имовинске користи, од праћења и идентификације имовине до замрзавања и заплене, управљања имовином, конфискације и коначног располагања и дељења имовине.

Важно је нагласити да нису све мреже успоставиле сигурне платформе за размену оперативних захтева за праћење имовине или за спровођење наредби за замрзавање и конфискацију. ARIN треба користити да се утврде које врсте информација су доступне у другој држави и који се формални и сигурни канали требају користити за слање и примање таквих информација.

Када користити CARIN

- Кад одговарајући правни и сигурни канал није познат замољеној држави. На пример, ако се захтев односи на праћење имовине и замољена држава је ван Европе и надлежности Уреда за одузимање имовинске користи у Европској унији (види део о Уредима за одузимање имовинске користи (енг. APO) ниже), можда није јасно који правни основ или канал користити за слање оперативних информација садржаних у захтеву (Интерпол, ЕГМОНТ групација, формални захтев за узајамну правну помоћ (енг. MLA), итд.). Ово питање АРИН контакт треба да разјасни пре слања захтева да би се у потпуности и на време одговорило на захтев.
- Ако је потребно хитно пратити, замрзнути, запленили или конфисковати имовину или ако је потребно замрзнути или конфисковати имовину на одређен датум.
- Ако је захтев посебно комплексан, или због количине посла или техничког аспекта захтева.

4.2. Канцеларије за одузимање имовинске користи (енг. AROs)

Шта су канцеларије за одузимање имовинске користи (ARO) у контексту Европске уније?

У Европској унији, државне канцеларије за одузимање имовинске користи имају мандат да прате траг и идентификују незаконито стечену имовину која може постати предмет наредбе за замрзавање, заплону, мера осигурања, трајно одузимање или конфискацију.

Успостављање канцеларије за одузимање имовинске користи у свих 28 чланица Европске уније је „формализовало“ неформални део CARIN полицијског посла и тако је створен

правни основ за размену захтева за праћење имовине (видети Одлуку Савета Европе 2007/845/ЈНА о сарадњи између канцеларија за одузимање имовинске користи држава чланица у подручју праћења и идентификације имовинске користи стечене кривичним делом или друге имовине повезане с кривичним делом). Одлука Савета 2007/845/ЈНА („Одлука о канцеларијама за одузимање имовинске користи“) обавезује државе чланице да успоставе или именују државне канцеларије за одузимање имовинске користи (ARO) као државне централне контакт тачке које кроз појачану сарадњу омогућавају најбрже праћење имовине стечене кривичним делом на територији целе Европске уније. Ова одлука даје могућност канцеларијама за одузимање имовинске користи да размењују информације и најбоље праксе, и на захтев и самоиницијативно, без обзира на њихов статус (управно, полицијско или правосудно тело).

Због природе главних задатака, а то су истражни поступци, канцеларије за одузимање имовинске користи су најчешће смештене у полицијским структурама унутар Министарства унутрашњих послова. У државама у којима је истрага у надлежности тужилаштва канцеларије за одузимање имовинске користи су углавном смештене у тужилаштвима и у надлежности су Министарства правде. У ређим случајевима, државе су успоставиле независне државне централне канцеларије за одузимање имовинске користи. Независне канцеларије за одузимање имовинске користи су због природе и осетљивости случајева на којима раде (на пример, корупција у јавној служби) често одвојене од министарских тела како би се заштитила њихова независност. Неке државе су усвојиле модел по коме се успостављају две канцеларије за одузимање имовинске користи: полицијска канцеларија за одузимање имовинске користи која помаже у истражном поступку и тужилачка канцеларија за одузимање имовинске користи која има улогу у спровођењу поступака замрзавања, заплене и конфискације а у ретким случајевима и управљања имовином. Постоје и примери државних канцеларија за одузимање имовинске користи које су смештене унутар финансијских обавештајних јединица (*FIS*), и тада финансијске обавештајне јединице нису управна тела, него су или полицијска, тужилачка или хибридна финансијска обавештајна јединица.

Ко може да користи услуге Канцеларије за одузимање имовинске користи у Европској унији?

Захтеви за одузимање имовинске користи шаљу се из канцеларије за одузимање имовинске користи државе молитељице у канцеларију за одузимање имовинске користи у замољеној држави. Међутим, и локалне агенције за спровођење закона и правосудни органи могу послати захтев својој државној канцеларији за одузимање имовинске користи.

За које врсте захтева се користе канцеларије за одузимање имовинске користи у Европској унији?

Канцеларије за одузимање имовинске користи у Европској унији се користе за финансијске истражне захтеве у циљу прикупљања информација о локацији имовине у фази истраге пре службеног покретања захтева за узајамну правне помоћи. У неким случајевима канцеларије за одузимање имовинске користи у Европској унији имају мандат да на државном нивоу

прикупљају и извршавају наредбе за мере осигурања и конфискацију. У том случају, стране правосудни органи могу затражити од канцеларије за одузимање имовинске користи подршку у изради захтева за узајамну правну помоћ.

У појединим случајевима је могуће да се пошаље копија захтева за узајамну правну помоћ преко канцеларије за одузимање имовинске користи, истовремено користећи и канал који је одредила држава молитељица или замољена држава (на пример, централно тело).

Канцеларије за одузимање имовинске користи се користе за истраге у кривичним поступцима али такође и у парничним поступцима уколико то дозвољава национално законодавство државе чланице Европске уније.

Како користити платформу канцеларије за одузимање имовинске користи за размену информација.

Канцеларије за одузимање имовинске користи у Европској унији имају опцију да користе платформу за сигурну размену информација звану *SIENA*, којом управља Еуропол. Терминали преко којих се директно приступа платформи за размену информација *SIENA* су инсталирани у већини канцеларија за одузимање имовинске користи у Европској унији, што омогућава директну размену информација између канцеларија за потребе слања и пријема захтева за праћење имовине.

Главна улога канцеларије за одузимање имовинске користи је помоћ у праћењу и идентификацији имовинске користи стечене кривичним делом. У овом члану се не помиње управљање имовином и стога то не представља обавезу према Одлуци Савета о канцеларијама за одузимање имовинске користи. Међутим, Одлука о канцеларијама за одузимање имовинске користи поставља минималне стандарде и државе чланице имају слободу да канцеларијама повере овлашћење и у погледу управљања имовином.

Надлежне власти држава нечланица Европске уније могу оперативнио да користе услуге канцеларија за одузимање имовинске користи у Европској унији тако што ће закључити споразум са Европском полицијском канцеларијом – Еурополом. Еуропол управља платформом за електронску размену информација (*SIENA*) коју користе канцеларије за одузимање имовинске користи у Европској унији.

Канцеларије за одузимање имовинске користи које нису у Европској унији и више наменски приступ

Успостављање националне канцеларије за одузимање имовинске користи се данас углавном сматра добром праксом, посебно када је реч о унапређењу прекограничних активности за одузимање имовинске користи. Захваљујући оснивању канцеларија за одузимање имовинске користи, државе широм света су показале да мултидисциплинарно деловање има бољи резултат код идентификације, замрзавања, заплена и конфискације имовинске користи стечене кривичним делом. Канцеларије за одузимање имовинске

користи користе услуге особља из других канцеларија, сарађују свако унутар својих надлежности. Да би се унапредила ефикасност у одузимању незаконито стечене имовине, бројне државе су развиле мреже органа који омогућавају мултидисциплинарни рад.

4.3. Еуропол (*Europol*)

Еуропол је агенција Европске уније која служи за сарадњу агенција за спровођење закона (полицијских органа). Поред тога што подржава 28 држава чланица Европске уније у њиховој борби против тероризма, компјутерског криминала и других тешких и организованих облика криминала, Еуропол ради с многим партнерским државама које нису чланице Европске уније, коа и са неким међународним организацијама. Све чланице Регионалне антикорупцијске иницијативе могу оперативно да сарађују са Еурополом, или због тога што су државе чланице Европске уније или на основу споразума о оперативној сарадњи које су закључиле с Еурополом. Ови споразуми омогућавају истражитељима из држава чланица Регионалне антикорупцијске иницијативе да имају приступ канцеларијама за одузимање имовинске користи у Европској унији преко својих официра за везу с Еурополом, користећи се платформом за сигурну размену информација SIENA којом управља Еуропол. Уз појединачне захтеве за праћење имовине, Еуропол пружа и свеобухватну анализу имовине лица укљученог у међународну истрагу тешког кривичног дела преко свог Пројекта анализе (РА) за одузимање имовинске користи. Еуропол управља и Секретаријатом CARIN мреже, стављајући га у централну позицију и помажући финансијске истраге у сврхе праћења имовине. У средишту је и европских међуагенцијских мрежа и канцеларија за одузимање имовинске користи. Еуропол ради у складу са властитим правним оквиром, односно Уредбом Европске уније 2016/794 Европског парламента и Савета од 11. маја 2016. Године о Агенцији Европске уније за сарадњу агенција за спровођење закона (Еуропол). Више информација о Еурополу и његовим активностима на одузимању имовинске користи и CARIN можете наћи на:

<https://www.europol.europa.eu/about-europol>

4.4. Еуројуст (*Eurojust*)

Док је Еуропол агенција Европске уније за сарадњу агенција за примену закона, Еуројуст је агенција Европске уније за правосудну сарадњу која је основана да би се унапредила координација истрага и кривичних гоњења и сарадња између надлежних органа у државама чланицама. Помоћ Еуројуста у области одузимања имовинске користи је посебно корисна ради лакшег спровођења међународних захтева за узајамну правну помоћ за замрзавање, заплону и конфискацију имовине, као и помоћи у репатријацији жртава. Уз надлежност да пружа подршку државама чланицама Европске уније, Еуројуст је закључио и већи број оперативних споразума с трећим земљама. Ти споразуми дају основ да Еуројуст пружа подршку и сарађује с Албанијом, Молдавијом, Црном Гором и Северном Македонијом.⁵ Уредба о Еуројусту (Уредба Европског парламента и Савета о Агенцији Европске уније за сарадњу у кривичном правосуђу из 2019. године) пружа правни оквир за ову сарадњу. Више информација о Еуројусту може се наћи на: <http://www.eurojust.europa.eu/Pages/home.aspx>

⁵ Споразум о сарадњи између Србије и Eurojust још није усвојен.

4.5. Европска правосудна мрежа (EJN)

Европска правосудна мрежа у кривичним стварима (енг. *EJN*) је мрежа државних контакт тачака у сврху лакше правосудне сарадње у кривичним стварима. Мрежа ради у складу са Одлуком Савета 2008/976/ЈНА од 16. Децембра 2008 о Европској правосудној мрежи (у даљем тексту; Одлука о *EJN*).

Главна улога контакт тачака *EJN* јесте да олакшају сарадњу у кривичним стварима између држава чланица Европске уније. Они помажу у остваривању директних контаката између надлежних органа и пружају правне и практичне информације које су неопходне у припреми ефикасног захтева за правосудну сарадњу. Секретаријат *EJN*, смештен у Еуројусту у Хагу, одговоран је за управљање *EJN*. Више информација на:

https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Home.aspx.

EJN је креирао серију корисних онлине докумената и инструмената који су од користи у међународној сарадњи, укључујући и одузимање имовинске користи. На пример, у *EJN* и Еуројустовом „Заједничком документу“ Помоћ у међународној сарадњи у кривичним стварима за практичаре (енг. *Assistance in International Cooperation in Criminal Matters for Practitioners (Joint Paper)*), објашњена је улога *EJN* и Еуројуста. Циљ Заједничког документа је да буде од помоћи у пракси правосудних органа када доносе одлуку о томе да ли ће се обратити *EJN* или Еуројусту за помоћ у међународној сарадњи у кривичним стварима. Заједнички документ је преведен на неколико језика, укључујући језике Западног Балкана. *EJN* пружа и бројне корисне инструменте за утврђивање правних захтева одређеног локалног надлежног органа кад се тражи правосудна сарадња, образац за узајамну правну помоћ, правосудну библиотеку, контакт тачке а такође даје и концизне и практичне правне информације о правосудној сарадњи на пољу принудних мера. Више информација о *EJN* и њиховим помоћним инструментима на:

https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Home.aspx

4.6. ЕГМОНТ (*EGMONT Group*)

EGMONT групација је глобална мрежа коју чини 159 финансијских обавештајних јединица (*FIU*) које размењују информације на *EGMONT* сигурној мрежи. Кључни фокус финансијских обавештајних јединица јесте борба против прања новца и финансирања тероризма. Примарно су фокусирани на корисне изворе информација који се односе на извештаје о сумњивим трансакцијама и финансијским рачунима као што су банковни рачуни. Финансијске обавештајне јединице користе сигурну *EGMONT* мрежу за размену информација преко кодираног е-маил система. *EGMONT* омогућава размену информација између једне ка другој финансијској обавештајној јединици. Да би користили ову мрежу истражни органи и тужиоци треба да се обрате својој локалној финансијској обавештајној јединици. Више информација о *EGMONT* може се наћи на:

<https://egmontgroup.org/en/content/about>.

4.7. СТАР (Иницијатива за одузимање украдене имовине - *StAR*)

Интерполова/СТАР глобална мрежа контакт тачака за одузимање имовинске користи (енг. *GFPN*) је листа контакт тачака које се посебно односе на одузимање имовинске користи у предметима корупције. Ти контакти могу бити и међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи и канцеларије за одузимање имовинске користи. Глобална мрежа контакт тачака за одузимање имовинске користи је успостављена с циљем да помогне да се у пракси реше оперативне потешкоће у поступку повраћаја имовине стечене коруптивним кривичним делом, тако што ће обезбедити платформу за сигурну размену информација у сврху одузимања имовинске користи. Овлашћени полицијски службеници из сваке од држава чланица (чланице ИНТЕРПОЛ) имају своје „контакт тачке“ које су у стању да одмах одговоре на захтеве за помоћ у одузимању имовинске користи пристигле од било које државе чланице преко сигурне Интерполове интернет странице зване *I-SECOM* за размену информација. Краткорочни стратешки циљ ове иницијативе јесте да се адекватно одговори на информације које се односе на замрзавање, заплону, конфискацију и повраћај украдене имовине. Континуирани циљ је да се обезбеди сигурна размена информација осетљиве природе између контакт тачака пристиглих из агенција за борбу против корупције и агенција за одузимање имовинске користи. Више информација како контактирати Интерпол о овој платформи на: <https://www.interpol.int/Crimes/Corruption/Asset-recovery>.

4.8. Интерпол

Интерпол, међународна организација криминалистичке полиције (енг. *ICPO*) представља мрежу састављену од 194 државе чланице и сврха јој је да олакша међународну полицијску сарадњу. Спроводи активности у складу са Интерполовим уставом и пружа платформу за сигурну размену информација која се може користити за слање захтева за праћење имовине током истражне фазе. Посебно је од користи *I/24* канал за сигурну комуникацију у размени оперативних сазнања ван Европске уније. Ово је одлична опција када су *CARIN* и друге контакт тачке међуагенцијске мреже за одузимање имовинске користи (енг. *ARIN*) успоставиле први контакт са контактом међуагенцијске мреже за одузимање имовинске користи из друге државе и кад је захтев за праћење имовине дошао у фазу у којој се морају разменити оперативна сазнања. *CARIN/ARIN* контакт тачке могу да контактирају Интерполов Национални централни биро (*NCB*) и да затраже помоћ у слању информација о предмету другој *CARIN/ARIN* контакт тачки путем *NCB* у замољеној држави, а пошто што се успоставио први контакт преко релевантне *ARIN* мреже. Тиме се омогућава правно утемељен и сигуран пренос оперативних сазнања. Више информација о Интерполу може се наћи на: <https://www.interpol.int>.

4.9. Официри за везу / дипломатски канали

Захтеви за праћење имовине и за спровођење наредби за замрзавање, заплону и конфискацију се могу послати и преко официра за везу или амбасада што гарантује законски и сигуран пренос.

5. Међународно праћење имовине

Поглавље четири приручника описује најчешће коришћене регионалне и међународне канале за међународно праћење имовине. За девет земаља Балкана, чланица Регионалне антикорупцијске иницијативе, то су мреже канцеларија за одузимање имовинске користи у Европској унији (путем Еуропола), *CARIN* мрежа, Интерпол и Интерполова/СтАР глобална мрежа контакт тачака за одузимање имовинске користи. Који год се канал користио, три су важна правила:

1. **Избегавајте лов у невиђено.** Пошаљите захтев одређеној држави за праћење имовине само онда кад имате разлога да верујете да се тражена имовина може налазити у замољеној држави. На пример, можда осумњичени или његови чланови породице или сарадници често путују у замољену државу, можда имају фирму или породицу у тој земљи или можда имате друге информације или доказе које указују да се имовина која је у власништву или под контролом осумњиченог налази у замољеној држави.
2. **Кад одаберете комуникацијски канал, држите га се.** Не шаљите исти захтев преко неколико канала осим ако за то немате ваљан разлог. У том случају, правилно образложите да сте већ искористили други канал. Дуплирање активности може само фрустрирати замољену државу па то треба избегавати.
3. **Правилно припремите захтев за праћење имовине.** Следите структуру из Анекса А и Б "Шведске иницијативе" (Оквирна одлука Савета 2006/960/ЈНА (Шведска иницијатива) о поједностављењу размене информација и обавештајних података између агенција за спровођење закона у државама чланицама Европске уније) (видети Анекс).

5.1. Када упутити међународни захтев за праћење имовине

Када креирате међународни захтев за праћење имовине која касније може бити предмет замрзавања, заплене и конфискације, прво имајте на уму фазу кривичне и финансијске истраге. Податак о томе да ли је предмет у фази у којој још није дошло до хапшења или је послат после хапшења или после осуђујуће пресуде може утицати на хитност или тајност истражних поступака, па стога и на канал који ћете изабрати. Ако је предмет у фази после осуђујуће пресуде, осуђеник је већ свестан да ће власти тражити где му је имовина. У том случају, брзина није толико важна је постоји велика шанса да је имовину већ пренео, сакрио или другачије уновчио. Најбоља пракса је да стручни финансијски истражиоци започну финансијску истрагу за праћење имовине ради касније конфискације што је пре могуће, у фази која претходи хапшењу, а паралелно са кривичном истрагом. Чим истражитељи и тужиоци сазнају да се имовина, која може у каснијим фазама бити предмет конфискације, пренела у другу државу, треба започети са истражним поступцима праћења имовине.

5.2. Одлука који канал користити

Који је најефикаснији канал за међународно праћење имовине зависи од неколико фактора. Фактори су веома различити тако да финансијски истражиоци или тужиоци у држави молитељици не могу да познају све опције у свим државама с којима ће сарађивати. Ти фактори укључују следеће:

- да ли прикупљате обавештајне податке или доказе (неформални захтев пре тражења узајамне правне помоћи или формални захтев за узајамну правну помоћ),
- да ли су држава молитељица и замољена државе чланице Европске уније или не,
- законодавство или политика у замољеној држави који се односе на могући приступ базама података без потребе за принудним мерама (можда је неопходна узајамна правна помоћ),
- институционални оквир и у држави молитељици и замољеној држави (која агенција или владин орган има неопходне информације),
- која је врста кривичног дела које се истражује (корупција, прање новца, итд).

Те разлике су разлог креирања мреже као што је *CARIN*. Може бити случај да су поједине државе популарније него друге за избор криминалаца где да уложе незаконито стечену имовину, на пример куповина кућа у државама с топлијом климом. У том случају, спровешће се одређени истражни поступци у тим државама на систематичнији начин.

Коначно, да би се спровела конфискација, суд ће у држави молитељици захтевати доказе о постојању имовине и они ће се доставити преко захтева заснованог на споразуму о узајамној правној помоћи. Добра пракса је да се неформално утврди да се имовина налази у другој држави преко доступних неформалних канала пре него што се пошаље формални захтев за узајамну правну помоћ (*MLA* захтев). Заправо неке државе ће инсистирати да се захтевом бави њихова канцеларија за одузимање имовинске користи пре него што се спроведе захтев за узајамну правну помоћ за праћење имовине.

Следећи део овог поглавља служи истражним органима као општи водич о томе које мреже и канале треба да користе за слање неформалног захтева за праћење имовине. С друге стране, ако истражни органи и тужиоци нису сигурни о томе шта да користе, треба да се посаветују с *CARIN* контактима о томе која је најбоља опција.

Држава чланица Европске уније према другој чланици

ARO канал

Захтев за праћење имовине између држава чланица Европске уније је најбоље послати преко канцеларије за одузимање имовинске користи. Када се припрема или одговара на захтев за праћење имовине могу се користити образци из Анекса А (одговори из замољене државе) или из Анекса Б (упит из државе молитељице) Шведске иницијативе, а могуће је и следити костур из ових анекса да би се осигурало да захтев садржи макар минимум информација наведених у образцима (видети анексе). За државе које нису чланице Европске уније, образци А и Б су такође корисни водичи да се осигурају кад праве неформални захтев који претходи *MLA* захтеву

за праћење имовине, на пример преко Еуропола или Интерпола, да су све неопходне информације садржане у том захтеву. Еурополова платформа за размену информација *SIENA* електронски повезује канцеларије за одузимање имовинске користи у Европској унији. Тако се захтев за праћење имовине може разменити на сигуран и брз начин.

5.3. Пример А: Коришћење канцеларије за одузимање имовинске користи (ARO канала) за слање захтева за праћење имовине

Ви сте финансијски истражилац из државе чланице Европске уније који тренутно спроводи истрагу о активностима Макс РУСУА и његовог сарадника Вадима САНДУА (обојица су ваши држављани) који се сумњиче за кријумчарење дроге и праће новца.

После РУСУОВОГ хапшења, извршен је претрес његове куће. Привремено је одузета документација која указује да је РУСУ деоничар у привредном друштву *Madame Blanc R.S.* регистрованом у Француској.

Истрага је у фази у којој је дошло до хапшења, односно оба мушкарца су у притвору и чекају суђење.

Стога постоје индикације да је РУСУ уложио профит од кријумчарења дроге у Француској.

ARO захтев (захтев према канцеларији за одузимање имовинске користи)

АНЕКС Б

РАЗМЕНА ИНФОРМАЦИЈА У СКЛАДУ С ОКВИРНОМ ОДЛУКОМ САВЕТА
2006/960/ЈХА ОБРАЗАЦ ЗАХТЕВА ЗА ДОСТАВЉАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА И ОБАВЕШТАЈНИХ
ПОДАТАКА ЗА ДРЖАВУ МОЛИТЕЉИЦУ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Овај образац се користи кад се траже информације и обавештајни подаци према
Оквирној одлуци 2006/960/ЈНА.

I — Административне информације

Орган који тражи податке (назив, адреса, телефон, факс, е-маил, држава чланица):	Канцеларија за одузимање имовинске користи (држава, адреса, телефон, факс, е-маил државе молитељице Европске уније)			
Појединости о одговорном службенику (није обавезно):	Ако је захтев послат преко друге јединице, унесите назив овде			
За следећу државу чланицу:	Француска			
Датум и време захтева:	1. 6. 2019. у 14:30			
Референтни број захтева:	АБЦ1234/16			
Ранији захтеви				
☒ Ово је први захтев у овом предмету				
☐ Ово је захтев који следи претходни у истом предмету				
Ранији захтев(и)		Одговор(и)		
	Датум	Референтни број (у држави молитељици чланице Европске уније)	Датум	Референтни број (у замољеној држави чланице Европске уније)
1.				
2.				
3.				
4.				

Врста кривичног дела или криминалне активности која се истражује

Опис околности под којим је дело(а) извршено(и), укључујући време, место и степен учешћа у кривичном делу особе на коју се односи захтев за доставу информација или обавештајних података:

Макс РУСУ и његов сарадник Вадим САНДУ су били предмет свеобухватне истраге коју је водила [назив агенције или владиног тела и државе] о уносу и препродаји великих количина кокаина у [ваша држава] и прању новца стеченог њиховим криминалним активностима у периоду између јануара 2017. и маја 2019. године. На дан 1.6.2019. године, оба субјекта су оптужена за кријумчарење дроге и прање новца, тренутно су у притвору и чекају суђење заказано за 1. 9.2019.

Суд је наредио мере осигурања за оба оптужена лица, и истрага за конфискацију је у току. У сврху идентификације имовине, канцеларија за одузимање имовинске користи тренутно спроводи финансијску истрагу ради утврђивања финансијског статуса Макса РУСУА и његовог сарадника Вадима САНДУА како би утврдили износ који треба да буде враћен држави на основу оптуженикових криминалних активности.

Природа кривичног(их) дела

A — Примена члана 4(1) или 4(3) Оквирне одлуке 2006/960/ЈНА

- A. 1. Заприећена казна за кривично дело је максимална затворска казна од најмање три године у држави молитељици чланици Европске уније.

И

A.2. Кривично дело је једно (или више) следећих:

☐ Учешће у криминалној организацији	☒ Праће новца стеченог кривичним делом
☐ Тероризам	
☐ Фалсификовање валуте, укључујући еуро	
☐ Трговина људима	
☐ Сексуално искоришћавање деце и дечија порнографија	☐ Злочин према животној средини, укључујући незакониту трговину угрожених животиња
☒ Кријумчарење наркотика и психотропних супстанци и биљних врста и сорти	☐ Помагање у неовлашћеном уласку и боравишту
☐ Кријумчарење оружја, муниције и експлозива	☐ Убиство, наношење тешких телесних повреда
☐ Корупција	☐ Незаконита трговина људским органима и ткивима
☐ Превара, укључујући последице по финансијске интересе европских заједница у смислу Конвенције од 26. 7. 1995. о заштити финансијских интереса европских заједница	☐ Отмица, незаконито лишавање слободе других лица и узимање талаца
☐ Организована и оружана пљачка	☐ Расизам и ксенофобија
☐ Кријумчарење културних добара, укључујући антиквитете и уметничка дела	☐ Кријумчарење нуклеарног и радиоактивног материјала
☐ Превара	☐ Кријумчарење украдених возила
☐ Рекетирање и изнуда	☐ Силовање
☐ Фалсификовање и кршење ауторских права (пиратство производа)	☐ Подметање пожара
☐ Фалсификовање административних докумената и кријумчарење с њима	☐ Кривична дела која спадају у надлежност Међународног кривичног суда
☐ Фалсификовање средстава плаћања	☐ Незаконито присвајање летилица/бродова
☐ Кријумчарење хормоналних супстанци и других поспешивача раста	☐ Саботажа

→ Кривично дело стога спада под члан 2(2) Оквирне одлуке 2002/584/JXA-> члан 4(1) (хитни предмети) и 4(3) (предмети нису хитни) Оквирне одлуке 2006/960/JXA и стога се на њих примењују рокови за одговор на овај захтев

Или

- Б — Кривично дело(а) не спадају под А.
У том случају, опис кривичног(их) дела:

У коју се сврху траже информације или обавештајни подаци

Само у сврхе обавештајних података у овој фази, као део финансијске истраге за имовину у власништву оптужених

Веза између сврхе у коју се траже информације или обавештајни подаци и особе која је предмет тих информација или обавештајних података

После осуђујуће пресуде, лица ће бити предмет конфискацијских мера, стога је потребан финансијски профил њихове имовине.

Идентитет(и) (колико је познато) особе(а) које су главни предмет кривичне истраге или кривично обавештајне операције на којима се заснива захтев за доставу информација или обавештајних података

Макс РУСУ, рођен 4. 12. 1965.
националност, матични број
број пасоша, адреса

Вадим САНДУ, рођен 18. 12. 1965.
националност, матични број,
број пасоша, адреса

Разлог зашто верујете да информације или обавештајне податке има замољена држава чланица

Након РУСУОВОГ хапшења, извршен је претрес његове куће. Привремено је одузета документација која указује да је РУСУ деоничару у привредном друштву *Madame Blanc R.S.J* регистрованом у Француској.

Обзиром да се сумња да су оба мушкарца укључена у праће новца стеченог активностима препродаје дроге, тражи се праћење имовине оба оптужена у Француској.

Ограничења за употребу информација садржаних у овом захтеву осим у сврхе због којих је достављена или због спречавања непосредних и озбиљних претњи по сигурност заједнице

- дозвољава се употреба
- дозвољава се употреба, али не спомињите даватеља информација
- не сме се користити без одобрења даватеља информација
- не сме се користити

ТРАЖИ СЕ хитност у поступању

НЕ ТРАЖИ СЕ хитност у поступању

Разлози за хитно поступање (на пример, осумњичени су у притвору, предмет мора пред суд до одређеног датума):

Тражене информације или обавештајни подаци

Захтев за претрагу свих регистара и база података за имовином коју поседују оба оптужена.

Тражи се информација о свим врстама имовине, на пример, непокретна имовина, возила, финансијски рачуни и привредна друштва (компаније).

Посебно се тражи провера привредног друштва *Madame Blanc R.S.J*, регистрованог у Француској обзиром да обавештајни подаци указују на то да је РУСУ деоничар у овом друштву. Молимо вас да нам доставите детаљне информације о директорима и секретарицама, врсти робе којом тргује привредно друштво као и годишњи промет овог привредног друштва.

Држава чланица Европске уније према нечланици

Канцеларије за одузимање имовинске користи у Европској унији могу послати захтев за праћење имовине свим државама нечланицама Европске уније на Балкану које су чланице Регионалне антикорупцијске иницијативе преко официра за везу у Еурополу. Оквирна одлука Савета Европске уније "Шведска иницијатива" се не примењује на треће земље. Међутим, као пример добре праксе, државе чланице Европске уније, када припремају и одговарају на захтев за праћење имовине, могу користити обрасце из Анекса А (одговори из замољене државе) или Анекс Б (упит из државе молитељице) Шведске иницијативе или следити костур из наведених анекса како би осигурале да захтев садржи макар минимум информација из ових образаца (видети анексе). Еурополова платформа за размену информација *SIENA* електронски повезује државе чланице Европске уније и треће земље које имају приступ систему. Тако се захтев за праћење имовине може разменити на сигуран и брз начин. Одређен број официра за везу у Еурополу из балканских земаља има приступ систему *SIENA*, сигурној платформи за размену захтева за праћење имовине.

Јурисдикције ван Европске уније према државама нечланицама Европске уније

Кад се спроводе истражни поступци ван правних и институционалних оквира Европске уније, најчешће се користи Интерпол као сигуран канал за праћење имовине. Међутим, пре слања захтева путем Интерполовог Националног централног бироа, саветује се да држава молитељица пошаље иницијални упит преко *CARIN/ARIN* канала у коме ће назначити да следи захтев. На упиту треба бити јасно назначено да се тражи да замољени *CARIN/ARIN* контакт обрати пажњу на захтев.

5.4. Пример Б: Употреба *CARIN* и других међуагенцијских мрежа за одузимање имовинске користи стечене кривичним делом (енг. *ARIN*) за решавање захтева за праћење имовине

Ви сте финансијски истражитељ из државе чланице Европске уније који тренутно спроводи истрагу о активностима Макса РУСУА и његовог сарадника Вадима САНДУА (обојица су ваши држављани) који су осумњичени за кријумчарење дроге и праће новца.

Током кривичне истраге, извршен је претрес САНДУОВЕ куће. Током претреса заплењен је извешан број картица за укрцавање у авион за Аустралију. На свим картицама било је САНДУОВО име као име путника. Нађене су и бројне фотографије луксузне аустралијске виле са скупоценим аутомобилима паркираним испред улаза.

Истрага је у фази после хапшења, оба мушкарца су у притвору и чекају суђење.

Стога сумњате да САНДУ често путује у Аустралију и постоје неке назнаке да је уложио профит од кријумчарења дроге у овој земљи.

Захтев послат е-маилом од истражног тима властитом *CARIN* контакту:

Е-маил од: [вас]

За: [ваш *CARIN* контакт]

Датум: [хх/хх/хх]

Предмет: Упит за *CARIN* за праћење имовине у Аустралији - референтни број
хххх

Поштовани [ваш *CARIN* контакт]

Зовем се [хххх] и радим у [ххх] Одељење за [ххх]. Моје контакт информације су [хххх].

Тренутно спроводим истрагу у односу на две мушке особе, осумњичене за препродају и кријумчарење дроге и праће новца. Истрага је у фази после хапшења.

После пријема докумената пронађених током претреса објекта, поседујем обавештајне податке који указују да је један осумњичених уложио новац у Аустралији.

Зато желим да пошаљем захтев за праћење имовине властима у Аустралији да претраже своје базе података, посебно у вези са непокретном имовином, рачуним у банкама и власништву аутомобила.

Молим Вас да питате за савет аустралијски *CARIN* контакт која је најбоља метода за извршење овог захтева и коме би требало да га пошаљем?

Одговор од *CARIN* контакта у замољеној земљи истражном тиму:

Е-маил од: [ваш *CARIN* контакт]

За: [вас]

Датум: [хх/хх/хх]

Предмет: Везано за: Упит за *CARIN* за праћење имовине у Аустралији - референтни број хххх

Поштовани [Ви]

Ниже је одговор од [аустралијског *CARIN* контакта] везано за случај референтног броја: хххх

Поштовани [ваш *CARIN* контакт]

Наша Државна канцеларија за одузимање имовинске користи у Канбери решава упите за праћење имовине који долазе из других држава.

Непокретна имовина и возила:

Није нам потребан службени захтева за узајамну правну помоћ ради извршења захтева за праћење имовине који се односи на непокретну имовину и возила. Пошаљите захтев преко Интерполовог *NBC* у Аустралији, са назнаком да се достави господину хххх (број телефона / е-маил адреса) у Тиму за праћење имовине, Државна канцеларија за одузимање имовинске користи у Канбери. Одговор можете очекивати у року од месец дана. У случају да је захтев хитан, молимо да га назначите "ХИТНО" и да ме директно контактирате чим га пошаљете Интерполовом *NBC*. Постараћу се да му се да приоритет у обради.

Банковни рачуни:

За информације о постојању банковних рачуна, молимо да користите *FIU* канал (финансијске обавештајне јединице). Међутим, морате послати захтев за узајамну правну помоћ преко нашег централног органа за доставу информација о било којим финансијским трансакцијама у вези са одређеним рачуном у Аустралији.

С поштовањем

[аустралијски *CARIN* контакт]

5.5. Пример Ц: Захтев за праћење имовине Интерполу

Захтев за Интерпол

ДАТУМ и ВРЕМЕ захтева

22. 11. 2016. у 14:40

ОД

Орган који шаље захтев [назив Ваше агенције]

Име: [Ваше име]

Орган: [Ваша агенција]

Контакт информације [адреса Ваше агенције, телефон, факс и е-маил]

Референтни број [референтни број захтева Ваше агенције]

ЗА:

Замољена држава: Аустралија

Замољени орган: Државна канцеларија за одузимање имовинске користи,
Канбера

На руке: господина хххх (број телефона / е-маил адреса) у Тиму за праћење
имовине

Кривично дело: Сумња на кријумчарење дроге и прање новца

Предмет:

1.

Име: Макс РУСУ

Алиас: није примењиво

Датум рођења 4. 12. 1965.

Националност:

Посљедња позната адреса: [Назив зграде и број, улица, насеље, град,
поштански број, држава]

Раније адресе:

Број пасоша:

Јединствени матични број:

2.

Име: Вадим САНДУ

Алиас: није примењиво

Датум рођења 18. 12. 1965.

Националност:

Посљедња позната адреса: [Назив зграде и број, улица, насеље, град,
поштански број, држава]

Раније адресе:

Број пасоша:

Јединствени матични број:

ЗАХТЕВ: Захтев да се изврши праћење целокупне имовине коју поседују или контролишу субјекти 1 и 2 ради посљедичних мера осигурања и конфискације. У случају да се утврди постојање имовине, биће поднет захтев за узајамну правну помоћ (MLA захтев) централном органу у Аустралији како би се те информације користиле у доказном поступку.

Макс РУСУ и његов сарадник Вадим САНДУ су били предмет свеобухватне истраге коју је водила [назив агенције или владиног тела и државе] о уносу и препродаји великих количина кокаина у [ваша држава] и прању новца стеченог њиховим криминалним активностима у периоду између јануара 2017. и маја 2019. године. На дан 1. 6. 2019. године, оба лица су оптужена за кријумчарење дроге и прање новца, те су тренутно у притвору и чекају суђење 1. 9.2019.

Суд је наредио мере осигурања за оба оптуженика, и истрага за конфискацију је у току. У сврху идентификације имовине, Канцеларија за одузимање имовинске користи тренутно спроводи финансијску истрагу ради утврђивања финансијског статуса Макса РУСУА и његовог сарадника Вадима САНДУА како би утврдили износ који треба да се врати држави на основу свих оптуженикових криминалних активности.

Током кривичне истраге, извршен је претрес САНДУОВЕ куће. У току претреса заплењен је одређен број картица за укрцавање у авион за Сиднеј, Аустралија. На свим картицама било је САНДУОВО име као име путника. Нађене су и бројне фотографије луксузне аустралијске виле са скупоценим аутомобилима паркираним предулазом у вилу (слике у прилогу).

Обзиром да САНДУ често путује у Аустралију, сумња се да су САНДУ и/или РУСУ уложили добит од кријумчарења дроге и прања новца у вашој земљи.

Тражи се претрага свих доступних база података и регистара како би се утврдило да ли иједан од ова два лица поседује имовину у Аустралији, посебно непокретну имовину и возила.

Пошто сте већ пратили и идентификовали имовину користећи се могућностима које стоје на располагању пре слања захтева за узајамну правна помоћ, на пример CARIN, ARO или Интерпол, треба послати захтев заснован на Споразуму за узајамну правну помоћ да бисте на тај начин примили информације о њиховој локацији. Треба искористити узајамну правну помоћ како би се прикупиле детаљне информације о локацији и износу имовине у случају принудних мера као што су претрес просторија и приступ финансијским и другим информацијама путем наредби.

6. Заједнички истражни тимови (енг. *JIT*)

Међународни стандарди су препознали вредност успостављања заједничких истражних тимова у циљу спровођења прекограничних истрага. То је од посебне користи када је кривично дело почињено или организована криминална група делује на територији неколико држава. Тумачење напомене број 16 *FATF* препоруке 40 о међународној сарадњи сугерише да би власти које су задужене за спровођење закона требале да имају могућност да успоставе заједничке истражне тимове ради сарадње у истрагама. Све донедавно, заједнички истражни тимови су се углавном успостављали само да би се напредовало у кривичној истрази. Финансијски аспект истраге је често бивао заборављен или уопште није био укључен у реализацију задатака заједничких истражних тимова. Таква пракса почиње да се мења тако да ће и балканске државе, имати користи захваљујући новом тренду којим се осигурава укључивање финансијске истраге у сврху одузимања имовинске користи као један од задатака заједничких истражних тимова.

Ово поглавље садржи информације о заједничким истражним тимовима за државе чланице Европске уније и треће земље, у контексту одредби из Оквирне одлуке Савета Европске уније од 13. јуна. 2002 (2) о заједничким истражним тимовима и Уредби Савета о типском споразуму за успостављање заједничког истражног тима (*JIT*) (2017/С 18/01).

Шта је заједнички истражни тим (енг. *JIT*)?

Заједнички истражни тим је међународни тим успостављен на основу узајамног споразума између надлежних органа најмање две државе чланице Европске уније у сврху истраге међународног кривичног дела. Заједнички истражни тим може укључивати и представнике држава које нису чланице Европске уније, а које се називају трећим земљама.

Државе чланице које су укључене у успостављење заједничког истражног тима одлучују о његовом саставу, сврси и трајању. Чланови заједничких истражних тимова, који не потичу из држава чланица у којима делује тим, него из других држава чланица, називају се „упућеним“ члановима тима. Задаци се извршавају у складу са законима државе чланице у којој тим ради.

Заједнички истражни тим не замењује или мења национално законодавство нити замењује сарадњу која се остварује преко писмених захтева. Без обзира на наведено, заједнички истражни тим је моћан и ефикасан инструмент који омогућава несметану и лакшу сарадњу у случајевима када:

- национално кривично гоњење захтева комплексну и захтевну истрагу која укључује везу с другим државама чланицама,
- одређен број држава чланица врше истраге кривичних дела које по својој природи захтевају да ове државе покрену координирано и организовано деловање у укључењим државама чланицама.

Заједнички истражни тим омогућава члановима да:

- директно деле и размењу информације без потребе за бројним формалним захтевима за узајамну правну помоћ,
- директно траже спровођење истражних мера између чланова тима, ослобођени потребе за слање захтева за узајамну правну помоћ. Ово се односи и на захтеве за принудне мере.
- да буду присутни током претреса просторија и испитивања у свим државама које су укључене у поступак и помажу у превазилажењу језичких баријера,
- координирају задатке на лицу места и неформално размењу стручно знање
- граде узајамно поверење између појединаца који спроводе поступак у пракси из различитих држава а који заједно раде и одлучују о стратегијама у истрази и кривичном гоњену
- добију директну подршку и помоћ од Еуропола и Еуројуста
- осигурају потенцијално финансирање.

Ангажовање трећих држава у заједничком истражном тиму Европске уније

Некада заједнички истражни тим укључује и трећу земљу (државу која није чланица Европске уније). То је могуће кад постоји правни основ за сарадњу између одређене државе чланице или чланица и треће земље. Правни основ за ангажовање у заједничком истражном тиму може бити:

- међународни правни инструмент
- билатерални споразум
- мултилатерални споразум
- национално законодавство.

Примери адекватног правног основа за заједнички истражни тим између државе чланице Европске уније и треће земље укључују:

- Други додатни протокол Конвенцији Савета Европе о узајамној правној помоћи у кривичним стварима од 20. априла 1959. (члан 20.)
- Конвенција Уједињених нација против транснационалног организованог криминала, 15. новембар 2000. (члан 19.);
- Конвенција о узајамној помоћи и сарадњи између царинских управа (Напуљска конвенција II), 18. децембар 1997. (члан 24.)
- Конвенција о полицијској сарадњи у југоисточној Европи (PCC SEE) 5. 5. 2006. (члан 27.).

Када користити заједнички истражни тим

Нема једноставног правила када треба да се успостави заједнички истражни тим или када треба користити традиционалне методе међународне сарадње између држава.⁶

⁶ Одредбе које се односе на заједнички истражни тим и Приручник о заједничком истражном тиму које су сачинили Еуројуст и Еуропол садржи бројне препоруке када успоставити заједнички истражни тим.

Кад се једном закључи споразум о заједничком истражном тиму, не постоји више обавеза да се стално шаљу захтеви за узајамну правну помоћ између држава ради остваривања сарадње. Споразум пружа свеобухватни правни основ за бројне истражне радње, укључујући и финансијске ако је тако наведено у споразуму. Он такође обезбеђује оквир за државе како би могле да истражују конкретно кривично дело ради остваривања конкретних циљева. Због тога су заједнички истражни тимови често најбоља опција у случају озбиљних и комплексних истрага које захтевају брзу и неометану координацију и размену великог броја досијеа, докумената и евентуално доказног материјала на дуже стазе. Није корисно користити заједнички истражни тим за случај који захтева само једну или две истражне радње у другој држави у року од неколико седмица.

Структура заједничког истражног тима

Због своје транснационалне структуре, заједнички истражни тимови имају посебне карактеристике које се разликују од националних и помажу спровођење међународне истраге на лакши начин. То се посебно односи на размену информација и заштиту података, на руковање и приступ доказима, као и на начин на који се заједнички истражни тимови процењују ефекте заједничких акција по завршетку процеса и како се финансирају.

Заједнички истражни тимови у оперативној фази

Током оперативне фазе заједничког истражног тима, размена информација између чланова из различитих држава се одвија на истој основи као да су чланови тима из исте државе. Чланови тима из различитих држава деле информације које потичу из њихових држава. Избегава се издавање захтева за узајамну правну помоћ (*MLA* захтев) да би се примила информација од другог члана тима, што је обавеза када нема заједничког тима.

Правни основ који омогућава упућеном члану да подели информације доступне из његове/њене државе са заједничким истражним тимом садржан је у члану 1(9) Оквирне одлуке о заједничким истражним тимовима и члану 13(9) Конвенције о узајамној правној помоћи. "Члан заједничког истражног тима може, за потребе криминалистичких истрага које тим спроводи, у складу са својим националним законодавством и у оквиру својих надлежности, открити члановима заједничког тима податке којима располаже држава чланица која га је распоредила у тим." Национално законодавство и даље има важну улогу у одлучивању да ли је могуће да члан заједничког истражног тима осталим члановима тима открије информације које потичу из његове земље. Члан тима може открити податке само ако је то могуће према његовом националном законодавству.

Други услов који је прописан у члану 1(9) Оквирне одлуке о заједничким истражним тимовима и члану 13(9) Конвенције о узајамној правној помоћи јесте да се подаци из земље порекла могу открити другим члановима тима само ако су ти подаци доступни упућеним члановима.

Генерално гледано, органи задужени за спровођење закона у Европској унији имају приступ информацијама из разних јавних и приватних сектора на државном нивоу како би испуниле свој задатак. Такав приступ је прописан законом и укључен је у општи споразум између влада. У неким случајевима је приступ могућ само уз наредбу суда. Информације које су пресудне за праћење имовине ради касније конфискације лакше се размењују међу државама када постоји заједнички истражни тим.

Ресурси за подршку приликом успостављања заједничког истражног тима

Кад се разматра могућност успостављања заједничког истражног тима, помоћ и информације су доступне из различитих извора.

Истражни органи и тужиоци могу да контактирају своје **националне стручњаке о заједничким истражним тимовима** који им могу помоћи знањем и искуством које су стекли у претходним заједничким истражним тимовима. Све државе чланице које су ратификовале Конвенцију о узајамној правној помоћи из маја 2000. године, именовале су једног или више националних стручњака за заједничке истражне тимове. Уз то, Еуропол, Еуројуст, *OLAF*, Европска комисија и Европски савет су одредили своје контакт тачке надлежне за питања заједничких истражних тимова. Обзиром да је главни циљ одређивања националних стручњака у заједничке истражне тимове да се олакша рад практичара у државама чланицама, ти стручњаци долазе из органа који спроводе закон, тужилаштва и/или судова. Постоји и мрежа националних стручњака о заједничким истражним тимовима (**Мрежа заједничких истражних тимова - JITs**). Мрежа, коју чини бар по један стручњак из државе чланице, унапређује коришћење заједничких истражних тимова тако што олакшава успостављање тима, помаже у размени искустава и најбољих пракси а решава и питања оперативног, финансијског и правног аспекта заједничког истражног тима. Стручњаци могу помоћи онима који у пракси решавају предмет да успоставе заједничке истражне тимове и да међусобно комуницирају ради бржег и лакшег процеса. **Секретаријат Мреже заједничких истражних тимова** у Еуројусту управља и одржава листу свих националних стручњака у свакој држави чланици. Секретаријат Мреже заједничких истражних тимова може, уколико добије захтев да достави контакт информације о националним стручњацима о заједничким истражним тимовима, да достави информације о националним стручњацима у вашим државама. Можете контактирати Секретаријат Мреже заједничких истражних тимова преко JITsNetworkSecretariat@eurojust.europa.eu

Еуропол и Еуројуст могу да пруже правни савет, знање, просторије за састанке и превод за државе чланице. Они такође могу и да финансирају оперативне састанке који претходе успостави заједничког истражног тима. Могу пружити знање прикупљено из претходног учешћа у заједничким истражним тимовима и помоћи у нацрту, измени и продужењу споразума о заједничком истражном тиму.

Споразум о заједничком истражном тиму

Споразум о заједничком истражном тиму је правни акт који потписују све државе учеснице. Сачињен је модел споразума о заједничком истражном тиму (у Анексу) да би се помогло државама да закључе свеобухватан и стандардни споразум о заједничком истражном тиму. Приручник о заједничком истражном тиму садржи све информације које су потребне државама које намеравају да успоставе заједнички истражни тим и учине га функционалним. Доступан је на интернет страницама Еуројуста и Еуропола:

<https://www.europol.europa.eu/activities-services/joint-investigation-teams> i

<http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/JITs/Pages/JITs-sitemap.aspx>

Модел споразума је образац који садржи контролну листу података које треба имати у виду приликом успостављању заједничког истражног тима. Треба се направити и оперативни акциони план (*OAP*), а контролна листа *OAP* је доступна у анексу IV модела споразума. Један модел је укључен и у модел споразума за чланство трећих страна. Модел споразума и његови анекси су доступни на свим језицима које користе државе чланице Европске уније.

7. Праћење имовине у *offshore* државама

7.1. Шта су *offshore* државе?

Термин "*offshore*" се често погрешно тумачи и злоупотребљава у негативним конотацијама јер се углавном веже за пореска уточишта најчешће на егзотичним местима као што су Британска Девичанска Острва, Кајманска Острва и Сејшели. Заправо, "*offshore*" пословање се односи на активности које се обављају ван јурисдикције националне државе, што могу бити државе са властитом сувереном територијом или државе са својом властитом правном структуром и управљачким телом. Заправо, теоретски, *offshore* компанија може постојати у било којој земљи у свету и не мора бити смештена у пореском уточишту. Тако на пример, лице или компанија са седиштем у Шпанији или Француској може земље као што су Луксембург, Линхенштајн или Швајцарска сматрати *offshore* државама.

Зашто се користе *offshore* државе?

Финансијске услуге које пружају финансијске организације и компаније у *offshore* државама користе се законито када пружају правне услуге лицима и компанијама које се придржавају закона, а које траже заштиту имовине или желе да искористе пореске предности или бољу банкарску инфраструктуру, када требају да испуне правни основ приликом куповине некретнине или желе финансијску приватност и сигурност.

Познато је да особе или организације укључене у незаконите или криминалне активности одавно покушавају да искористе *offshore* државе да би избегле плаћање пореза или у сврху пореских превара, да би сакриле имовину стечену кривичним делом или корупцијом, за праће новца засновано на трговини или за скривање имовине од државних органа, пословних сарадника или чланова породице. Лоша законска решења, банкарске тајне и закони који штите идентитет власника или корисника у неким државама додатно охрабрују и олакшавају наведене активности.

Регулатива

С друге стране, организације које пружају финансијске услуге као што су банке, трустови, међународне компаније и корпорације подлежу законским и подзаконским одредбама које се односе на борбу против прања новца и у *offshore* државама. Кад се ради истраживање или истрага која се односи на *offshore* државе потребно је обавити претрагу свих потенцијалних извора како би се утврдила корпоративна структура, законодавство и регулатива и зависно од услова, треба затражити и сарадњу са локалном финансијском обавештајном јединицом или представником међуагенцијске мреже за одузимање имовинске користи.

7.2. Трустови

Злоупотреба финансијских друштава посебне намене од стране особа које су укључене у незаконите или криминалне активности има више облика. Труст је један пример када су могуће злоупотребе и то обично користе лица која желе да прикрију или замаскирају имовину и богатство које настало као резултат незаконитих активности. Постоје и многи други начини злоупотреба, укључујући рецимо и фондациије, али приликом истраживања међународног кривичног дела и тока средстава највероватније је да буде откривен један или више трустова унутар комплексних корпоративних структура.

Шта је туст?

Труст је правни аранжман основан углавном у оквиру обичајног права где одређена лица (која се називају повереници) држе имовину у корист других (који се називају корисници). Труст се обично успоставља документом у коме се наводе правила за труст под називом Уговор о трусту. Уговор потписују лица која уносе имовину у труст (власници имовине) и повереници. Овај правни инструмент омогућава право управљања имовином сагласно уговору о трусту а са циљем да осигура низ користи и расподела лицу или групи лица који су одређени као корисници. Када се имовина пренесе на поверенике, власник(ци) имовине губе законско власништво над пренесеном имовином. Потом повереници постају законски власници, с обавезом да поступају у најбољим интересима корисника и у складу с условима уговора о трусту. Корисници су једине особе које имају право да остварују корист од имовине труста.

Повереници и/или повереничко друштво задужено за управљање трустом обавезани су фидуцијарном дужношћу да поштују уговор. Потписивањем документа, они прихватају правила и услове предвиђене у уговору о трусту. Труст се разликује од корпорације и од фондациије. Ова врста труста представља писани споразум у складу с којим се повереници брину за кориснике и штите имовину од предатора.

Будући да се ови *offshore* трустови готово увек оснивају у тзв. пореским рајевима или државама које штите имовину, односно местима које имају репутацију да обезбеђују велику сигурност када реч о чувању имовине а поред тога и изузетну поверљивост података, *offshore* трустови такође користе ове предности. Имовина којом управљају *offshore* трустови углавном је ослобођена понекад веома оптерећујућих правних или пореских оптерећења која су уведена у матичној земљи или држави власника имовине. Ако се труст оснива да би се осигурала корист за онога ко је успоставио труст и/или супружника, децу или друге наследнике власника имовине, на пример, *offshore* труст може да омогући избегавање надзора када се ради о наследству или порезима.

На основу тога што се оснивају у пореском рају који обезбеђују озбиљну заштиту имовине *offshore* трустови нуде веома велики степен поверљивости, већу заштиту од ризика парничних поступака, па чак и од случајева попут развода или престанка пословне делатности. Многи их такође користе за заштиту имовине у случају политичких или

економских превирања у матичној држави. Изузетно је тешко, осим у случајевима оптужби за тешка кривична дела, да неки орган неког другог ентитета ван државе у питању пробије заштитни штит својствен *offshore* трусту у већини држава.

Offshore trustови се често формирају у подручјима с ниским пореским стопама или сигурним уточиштима за имовину која имају доказану репутацију успешног управљања и обезбеђења trustова и trust фондова. Међутим, адекватна локација не мора бити пореско уточиште или место у коме је на снази мање строго пореско законодавство будући да велики број држава у којима се успешно оснивају trustови једноставно нуде реномирана, искусна повереничка друштва са високим нивоом поверљивости и значајном заштитом имовине. Оно што је заједничко овим државама је да заснивају своје прописе који регулишу рад trustова на енглеском обичајном праву због тога што је сама идеја оснивања trustова стара идеја из Енглеске настала још у времену крсташа. Друге европске државе које нуде успешно управљање trustом, као што су Луксембург, Малта, Швајцарска и неке друге усвојиле су прописе који су усклађени с моделима управљања trustа у оним државама које су их засновале на енглеском обичајном праву.

У зависности од природе имовине која се пребацује у trust, повереник може основати друштво у које ће ставити имовину ради ограничене одговорности, опорезивања или неке географске сврхе. Стога је потпуно изводљиво да има значајан број компанија (њихових књига и регистара) које могу бити лоциране у другим државама под њиховом контролом. Зато је важно имати на уму да ће, у сврху било какве истраге, повереник бити значајна особа коју је потребно испитати или од које ће се тражити да предочи све документе у вези са trustом и имовином.

Лица умешана у незаконите или криминалне активности могу користити trustове да сакрију или замаскирају своју имовинску корист стечену кривичним делом или другу незакониту добит. Трансфер власништва над њиховом имовином у trust којим управља повереник може указивати истражним органима да лице има мало или нимало имовине над којом се може извршити одузимање имовинске користи. Међутим, у зависности од законодавства које се односи на област одузимања имовинске користи у појединим земљама, ипак је могуће да се изврши одузимање имовинске користи у кривичном или грађанском поступку против једног или више лица на основу способности истражних органа да докажу порекло имовине. На релевантним органима је да се обрате одређеној држави и да покрену судски процес с циљем замрзавања и/или одузимања имовинске користи.

7.3. Врсте информација које поседују пословни субјекти у *offshore* државама

У наставку је листа информација и докумената које обично поседују доле наведене организације и које би се требале размотрити као значајни обавештајни подаци или докази у фази истраге у току кривичног поступка у којем се траже финансијски докази и/или се предвиђа одузимање имовинске користи. Захтеви за обавештајним подацима или доказима морају садржати опис онога што се тражи.

Повереничко друштво (где се зна да постоји структура труста)

- Копије докумената о детаљној провери (*due diligence*) за власника имовине и сваког од познатих корисника
- Копије уговора о трусту и све измене и допуне
- Примерке свих писама о намери
- Детаље у вез са ранијим и садшњим заштитницима
- Примерке потврда о издатим деоницама за компаније којим труст управља/поседује
- Примерак меморандума и статута за сваку од тих компанија.

Поред тога, за сваку од тих компанија:

- Детаље о свим директорима
- Примерке банковних извода о стању на рачуну и мандате банака/формуларе за отварање рачуна
- Примерке свих финансијских извештаја
- Примерке формулара МТ 103 за све улазна и излазна међународна плаћања
- Примерке записника са свих корпоративних састанака
- Примерке свих напомена за спис
- Примерке свих е-маилова и кореспонденције у име труста и свих компанија
- Примерке свих докумената, споразума или других уговора у погледу труста
- Распоред накнада плаћених сваке године за услуге које пружа повереник.

Корпоративни пружалац услуга (у свакој држави у којој не постоји структура труста)

- Примерке докумената о детаљној провери (дуге диллигенце) где су укључени детаљи о крајњим стварним власницима
- Примерке потврда о издатим деоницама
- Примерак меморандума и статута.

Поред тога, за сваку од тих компанија:

- Детаље о свим директорима
- Пуно име и адресу регистрованог агента
- Потврду да је компанија на добром гласу и да нема неплаћених накнада/пореза
- Примерке банковних извода о стању на рачуну и мандате банака/формуларе за отварање рачуна
- Примерке свих финансијских извештаја
- Примерке формулара МТ 103 за сва улазна и излазна међународна плаћања
- Примерке извештаја са свих корпоративних састанака
- Примерке свих напомена за спис
- Примерке е-маилова и кореспонденције
- Примерке свих докумената, споразума или других уговора

7.4. На који начин остваривати међународну сардњу

Важно је препознати да остваривање међународне сарадње и узајамне правне помоћи из *offshore* држава остаје исто као и када је у питању било која друга држава. Сваки захтев се мора третирати на основу његове садржине водећи рачуна и о законодавству, прописима, релевантним јавним службама и присутности и заступљености међуагенцијских мрежа за одузимање имовинске користи ради савета и усмерења или питања одузимања имовинске користи.

7.5. Речник термина у вези са *offshore* државама

Корпоративни пружалац услуга - то је компанија или организација која пружа финансијске услуге као што су: пословне саветодавне услуге, савете о начину оснивања финансијске и банкарске услуге, услуге рачуноводства и обрачуна пореза, инвестицијске услуге, *offshore* пакете услуга, услуге повереника.

Фондација - приватна *offshore* фондација је врло слична *offshore* трусту по томе што је успоставља оснивач (слично као власник имовине у случају *offshore* труста), а свакодневно управљање води саветник (као повереник у случају *offshore* труста) који води рачуна о имовини *offshore* фондације у корист корисника *offshore* фондације. Оснивачи дају пристанак да се фондација успостави и уживају одређена права, интересе и доносе одлуке кроз управљачки акт фондације на тој територији.

Међународна пословна корпорација или компанија (IBC) - је *offshore* компанија која је формирана у складу са законима неких држава као порески неутрална компанија која је обично ограничена у смислу делатности, али не нужно од државе у којој је основана. Међународне пословне корпорације или компаније су *offshore* компаније које се најчешће користе за *offshore* банкарство у вођењу међународне трговине, инвестиционе активности, као тело за специјалну сврху од стране стручњака и за заштиту имовине. *Offshore* компаније могу бити укључене у куповину и продају роба и услуга, могу имати банковне рачуне и водити послове. Међународне пословне корпорације или компаније се поред других области за које се оснивају такође користе и за власништво над некретнинама и земљиштем; интелектуалном својином; за лиценцирање и франшизе; персоналне услуге од стране појединаца који раде у иностранству и *offshore* е-пословање. Термин *offshore* компанија се изгледа чешће користи него међународна пословна компанија. Мада међународне пословне компаније морају бити *offshore* компаније, нису све *offshore* компаније међународне пословне компаније.

***Offshore* банковни рачун** - је рачун у банци који је лоциран изван земље боравишта банковног клијента. Ови банковни рачуни су познати по томе што имају мале пореске обавезе, зато се и зову пореска уточишта. *Offshore* банковни рачуни такође имају тенденцију да осигуравају финансијске и правне користи. Ове користи могу укључивати мање

контролисане пореске прописе, ниске или непостојће порезе, већу тајновитост и лакши приступ фондовима.

Регистровани агент - већина држава захтева да сви пословни субјекти који су формиран и или који послују унутар њихових граница именују и имају "регистрованог агента". Ова се особа понекад назива "резидентни агент" или "статутарни агент", у зависности од закона државе у којој је регистрован пословни субјект. Сврха регистрованог агента је да обеди тачну адресу (не поштански претинац) на територији државе на којој се током уобичајених радних сати налази лице које ме да прими судска писмена у случају покретања неког поступка или спора. Регистровани агент је такође и лице коме представници јавних власти шаљу све званичне документе који су сваке године потребни за пореске или правне сврхе, као што су пореска обавештења и формулари за годишње извештаје. Регистровани агент прослеђује сва ова документа пословном субјекту. Регистровани агент обавештава пословне субјекте и о томе да ли су добро испунили документе или не. Пожељно је да регистровани агент врши све наведене задатке јер је тешко пословном субјекту да води рачуна о свим законодавним променама и подноси документе у траженом року с обзиром на различите законе у различитим државама. Казне за непостојање регистрованог агента по правилу доводи до тога да држава повуче признање о правном статусу пословне корпорације или друштва са ограниченом одговорношћу, а у неким случајевима могуће је и да изрекне и додатне новчане казне за пословног субјекта.

Пореско уточиште - се по правилу дефинише као земља или место са врло ниским "ефективним" пореским стопама за странце. По неким традиционалним дефиницијама, пореско уточиште нуди чување финансијских тајни.

Труст – Споразум (заснован углавном на обичајном праву) у оквиру којег особа (повереник) има власништво над имовином као номинални власник у корист једног или више корисника. Начелно, *offshore* трустови су по природи и ефекту слични својим *onshore* двојницима; укључују власника имовине који пребацује (или 'решава') имовину ('добра труста') на поверенике који ће њоме управљати у корист лица ил групе особа (корисници).

8. Замрзавање и заплена

8.1. Слање међународних захтева за одлуке о замрзавању и заплени у кривичним поступцима

Захтеви за пружањем помоћи морају бити довољно детаљни тако да замољена држава и суд који разматра пријаву за замрзавањем и запленом имовине буду у стању да брзо схвате о чему се ради и да процесуирају захтев.

У складу с тим, онај ко саставља захтев у земљи молитељици треба у раној фази поступка да размори:

- природу имовине коју држава жели да одузме
- где се налази имовина коју држава жели да одузме
- на који начин земља молитељица може приступити одузимању имовинске користи уз помоћ стране државе
- какву помоћ замољена држава може да понуди
- све међународне споразуме, конвенције и директиве који су релевантни за захтев.

Унутар Европске уније, где се захтев за пружањем помоћи заснива на узајамном признавању, тренутно је могуће користити Оквирну одлуку Савета 2003/577/ЈНА о узајамном признавању одлука о замрзавању имовине и осигурању доказа. Образац потврде за признавање се налази у анексу Оквирне одлуке. За одлуке о замрзавању које ће бити послате унутар Европске уније после 19. децембра 2020. године., може се користити нова Уредба (ЕУ) 2018/1805 Европског Парламента и Савета од 14. новембра 2018. о узајамном признавању наредби о замрзавању и наредби о конфискацији. У случају да се користи нова Уредба, потврда о замрзавању се налази (у члану 6), а може се послати директно органу извршења или централном органу. Може се послати и Одлука о замрзавању, али је потврду потребно превести. Обрасци потврда који се налазе у анексу Оквирне одлуке траже од земље молитељице да пружи све неопходне информације како би замољена држава била у стању да изврши захтев.

Што се тиче других захтева узајамне правне помоћи у вези са замрзавањем и запленом, споразуми и конвенције углавном предвиђају да државе морају једна другој пружити најшире могуће мере помоћи у идентификацији и праћењу предмета извршења, имовинске користи и друге својине која се може конфисковати. Обзиром на брзину којом се нарочито ликвидна имовина може кретати по свету, неки захтеви за међународну помоћ морају бити издати веома брзо, и онда када постоје ограничења у детаљима који су доступни држави која шаље захтев. Међутим, начелно се сматра да захтеви за помоћ, кад је год то могуће, требају:

- да буду на меморандуму органа који издаје захтев
- да опишу улогу органа који издаје захтев у структури власти државе као и да потврде
- да тај орган има надлежност према националном законодавству да пошаље захтев
- да наведу потпуне и прецизне контакт информације за орган које шаље захтев
- да садржи једну потписану верзију захтева (уз печат, уколико га издаје судија), као и превод, уколико то замољена држава захтева
- да изнесу разлоге и сврху за тражење помоћи.

Захтеви би такође требали јасно да идентификују или доставе:

- каква помоћ се тражи (нпр. замрзавање или заплена)
- кривична дела која се стављају на терет или су предмет истраге а предвиђена су националним законодавством као и потенцијалне казне или санкције
- копију националног закона према коме је дело предвиђено као кривично дело
- сумиране чињенице и повезаност са замољеном државом
- све осетљиве информације које се не могу открити суду или особи
- све податке о лицу (укључујући правна лица)
- јасну повезаност између захтеваног замрзавања или заплене и кривичног дела за које се води истрага или повезаног са поступком
- све релевантне датуме расправа пред националним судовима или разлоге за хитност
- назив споразума или конвенције на коју се земља молитељица позива у тражењу помоћи
- контакт детаље за орган који се бави извршењем или службеника који су упознати са истрагом у замољеној држави
- детаље о медијској пажњи или о осетљивостима у истрази или поступку
- у случајевима када замољена држава тражи и где је релевантно за кривично дело у питању, гаранцију да смртна казна неће бити извршена или да ће бити преиначена.

Нарочито када су у питању захтеви везани за наредбе о замрзавању и заплени, где је то могуће, требало би укључити и следеће:

- потврдити да постоји двострука кажњивост, где то захтева замољена држава
- детаљне информације у вези са текућом истрагом/поступком, информацију да ли се захтев заснива на кривичној истрази/поступку или је у питању захтев који се не заснива на изреченој осуђујућој пресуди
- материјалне чињенице, укључујући замрзавање/мере осигурања у замољеној држави с отпечаћеним примерцима тих наредби, као и одбрану или објашњења коју је изнео осумњичени/оптужени
- зашто постоји оправдани основ да се сумња да је осумњичени/оптужени имао користи у смислу добијања новца или друге имовине од конкретног понашања
- зашто постоји оправдани основ да се верује да ће бити потребна имовина да би се задовољила наредба из земље молитељице, која је издата или ће можда бити издата, као и каква је веза са замољеном државом.

- зашто је наредба неопходна: да ли ће имовина нестати уколико се не изда наредба?
- све детаље о осумњиченим или оптуженим и имовини која се може бити предмет мера осигурања
- веома кратко навести податке о осталој имовини коју осумњичени/оптужени има изван замољене државе, тако да се замољена држава може постарати (када је то прикладно) да под мерама осигурања буде само она имовина која је довољна да се задовољи износ из могуће наредбе о конфискацији
- да имовина у замољеној држави мора бити стављена под мере осигурања јер је имовина на другим местима недовољна
- да ли се земља молитељица противи или не томе да замољена држава дозволи приступ финансијским средствима под мерама осигурања у сврху трошкова живота или трошкова постука.

ARIN контакти ће бити у могућности да помогну земљама молитељицама с основним захтевима других земаља по питању садржаја писаног захтева за помоћ, уколико је потребно унапред, односно пре слања захтева за помоћ.

8.2. Примање међународних захтева за доношење одлуке за замрзавање и заплону у кривичним поступцима

Замољена држава би требала пошто је примила захтев да утврди да ли он не садржи уобичајене разлоге који доводе до обавезног одбијања или кашњења у одговору на захтев. У зависности од локалног законодавства у појединим државама, заједно са забранама предвиђеним у неким конвенцијама и међународним споразумима, уобичајени разлози укључују:

- недовољно детаља
- нема двоструке кажњивости/еквивалентног кривичног дела
- противно је основним правним принципима замољене државе
- опасност од двоструког суђења за исто кривично дело
- захтев је повезан са политички мотивисаном истрагом или поступком
- кривично дело спада под војне законе или пореске одредбе
- тражене мере представљају кршење људских права оптуженика

Ако је захтев поднет замољеној држави ради узајамног признавања у складу са инструментима као што је Оквирна одлука Савета 2003/577/ЈНА о узајамном признавању одлука о замрзавању имовине и осигурању доказа, у основи замољена држава може једноставно да провери да ли су кућице на формулару потврде попуњене на одговарајући начин.

У сваком случају, замољена држава треба да буде спремна, (уколико је потребно) да се обрати земљи молитељици и затражи додатне информације потребне за подношење одговарајућег поднеска суду у замољеној држави за наредбу о замрзавању или заплени.

Може се очекивати да је земља молитељица у свом захтеву укључила све детаље који су наведени у претходном поглављу 'Слање међународних затева за доношење одлуке о замрзавању и заплени у кривичним поступцима', али је у принципу дозвољено да замољена држава тражи од земље молитељице додатне детаље пре него што почне поступак подношењем поднесака за замрзавањем и запленом.

Међународни правни оквири предвиђају да замољене државе предузму све доступне привремене мере да сачувају за потенцијалну конфискацију све конкретне имовинске предмете који су приход или предмети извршења, као и конфискацију прихода која се састоји од захтева да се плати износ новца истоветан вредности прихода.

Од држава се обично тражи и да испуне захтеве за помоћ од других држава са истом хитношћу и приоритетношћу коју би применили на домаће поднеске за замрзавањем и запленом имовине; видети нпр. члан 15.4 Варшавске конвенције.

Када захтев за помоћ буде извршен, добра је пракса да замољена држава што пре упозна земљу молитељицу са најновијим информацијама о исходу поднеска о замрзавању или заплени, тако што ће послати копију судских наредби у најкраћем року и осигурати јасну линију комуникације између држава за даље узајамно ажурирање података и информација током истраге и кривичних поступака.

9. Трајно одузимање и конфискација

9.1. Слање међународних захтева за конфискацију у кривичним поступцима

Основни принцип остаје исти када су у питању захтеви за пружањем помоћи у процесу конфискације или трајног одузимања имовинске користи стечене кривичним делом као и код замрзавања или заплене: захтеви морају бити довољно детаљни тако да замољена држава и сваки суд који разматра поднесак за конфискацију или трајно одузимање имовине могу разумети и обрадити захтев.

Захтеви за конфискацију или трајно одузимање се могу односити на домаће наредбе које издаје земља молитељица у кривичним или парничним поступцима.

Није неопходно да држава претходно тражи помоћ у замрзавању или заплени имовине да би могла да пошаље захтев за помоћ у конфискацији или трајном одузимању имовине.

Како би била у стању да састави уверљив захтев за помоћ, особа која саставља захтев испред земље молитељице треба да размотри следеће:

- природу имовине коју држава жели да одузме
- где се налази имовина коју држава жели да одузме
- на који начин земља молитељица може приступити одузимању имовинске користи уз помоћ стране државе
- какву помоћ замољена држава може да понуди
- све међународне споразуме, конвенције и директиве који су релевантни за захтев.

У вези захтева за помоћ који се темељи на узајамном признавању одлука о конфискацији у кривичним поступцима, на пример иза 19. децембра 2020. у складу са новом Уредбом (ЕУ) 2018/1805 Европског Парламента и Савета од 14. новембра 2018. о узајамном признавању наредби о замрзавању и наредби о конфискацији, или тренутно, користећи Оквирну одлуку Савета 2006/783/ЈНА о узајамном признавању наредби о конфискацији, наглашавамо да се образац потврде за признавање налази у анексу код оба ова инструмента да би се тако подстакла држава молитељица да пружи све неопходне информације како би замољена држава могла да изврши захтев. Треба имати на уму да се узајамно признавање не примењује на оне наредбе о замрзавању и конфискацији које су издате у оквиру парничних или управних поступака.

Углавном су захтеви који се односе на формат за подношење захтева за помоћ у конфискацији или трајном одузимању исти као и за замрзавање и заплenu, односно:

- требају бити на меморандуму органа који издаје захтев
- описати улогу органа који издаје захтев у националном правном систему и потврдити да тај орган има дозволу у складу са локалним законодавством да пошаље дати захтев

- навести пуне контакт информације за орган који шаље захтев
- садржати једну потписану верзију захтева (уз печат, уколико их издаје судија), те превод, уколико то замољена држава захтијева
- изнети сврху у коју се помоћ тражи.

Захтеви би такође требали јасно да идентификују:

- каква помоћ се тражи (нпр. конфискација имовине или трајно одузимање имовине)
- домаћа кривична дела за која је лице осуђено као и изречене казне и санкције
- да ли је наредба коју земља молитељица жели да спроведе издата у кривичном или парничном поступку онак како су ови поступци дефинисани у националном законодавству
- копију националног закона на основу кога је одређено понашање дефинисано као кривично дело
- сумиране чињенице и повезаност са замољеном државом
- све осетљиве информације које се не могу открити суду или особи
- све детаље о релевантном оптуженику (укључујући правна лица)
- јасну везу између конфискације или трајног одузимања и кривичног дела за које оптужених осуђен
- све релевантне датуме расправа пред националним судом или разлоге за хитност
- назив међународног споразума или конвенције на коју се земља молитељица позива у тражењу помоћи
- контакт информације органа задуженог за извршење или службених лица која су већ упозната са предметом у замољеној држави
- детаље о пажњи коју домаћи медији посвећују или о осетљивостима у вези са истрагом или поступком
- у случајевима за које то замољена држава тражи и где је то релевантно за кривично дело у питању, гаранцију да смртна казна неће бити извршена или да ће бити преиначена.

У захтев такође треба укључити:

- потврду да постоји двострука кажњивост када то захтева замољена држава
- где је то прикладно, да је особа осуђена и да поступак по жалби није у току
- где је то прикладно, да је наредба на снази и да је правоснажна и да се не може уложити жалба, заједно са отпечаћеном копијом наредбе
- да је цела или одређени део суме која треба да се наплати према наредби остао неплаћен
- да наредба има за сврху одузимање имовинске користи или њене вредности
- да наредба може бити спроведена изван земље молитељице
- материјалне чињенице, укључујући евентуално претходно замрзавање/мере осигурања са отпечаћеним копијама тих наредби, као и наводима из одбаране или објашњењима које је понудио оптуженик у току поступка пред националним органима

- зашто је наредба неопходна - да ли је конфискација или трајно одузимање имовине заправо потребно како би се испунила наредба за конфискацијом?
- све детаље о осумњиченим и имовини која треба да буде конфискована
- укратко информације о осталој имовини коју осумњичени/оптужени има изван замољене државе

ARIN контакти могу увек да помогну земљама молитељицама, уколико је то потребно унапред, односно пре слања захтева за помоћ у погледу сарцаја писаног захтева за помоћ.

9.2. Слање и примање међународних захтева за наредбе о замрзавању, заплени и конфискацији имовине у поступцима који се не темеље на изреченој осуђујућој пресуди

Како је описано под 2.6, конфискација која се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди је поступак конфискације имовине када не постоји лице осуђено за кривично дело повезано са датом имовином. Оваква конфискација се може одвијати и у кривичном и парничном поступку. Многе државе широм света искоришћавају предности конфискације која се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди тако што усвајају законе о грађанско-правном трајном одузимању. Међутим, у Европској унији, са изузетком неколико држава (Уједињено Краљевство, Ирска, Бугарска, и Словачка), државе још увек нису усвојиле законе за грађанско-правно трајно одузимање. Да би се осигурало да стране наредбе за конфискацију буду прихваћене и спроведене у што већем броју случајева, међународни стандарди захтевају од земаља да имају тела која могу да одговоре на захтеве поднете на основу поступка конфискације који се не темеље на изреченој осуђујућој пресуди и повезаним привременим мерама, осим уколико то није у складу са основним принципима националног законодавства. Иако ће вероватно проћи још неколико година пре него државе у ЕУ усвоје сопствене законе за грађанско-правно трајно одузимање, међународни стандарди наводе да би државе требале да буду у стању да спроведу наредбе о конфискацији имовине у поступцима који се не темеље на изреченој осуђујућој пресуди у најмању руку у околностима када починилац није доступан због смрти, бега, одсуства, или је починилац непознат.

Кад ово кажемо треба да се има у виду да многе државе широм света имају делимичне или потпуне одредбе у националним законодавствима које се односе на грађанско-правно трајно одузимање, што се некад назива и грађанско одузимање имовинске користи. Неке земље могу бити вољне да спроведу наредбе за грађанско-правним трајним одузимањем, уколико се процедура конфискације може повезати са предметом кривичног карактера, чак и уколико се не води кривични поступак.

Како је раније већ наведено у овом приручнику, међународни споразуми и конвенције захтевају да државе потписнице одговоре на захтеве за помоћ у предметима конфискације која се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди, тамо где је то могуће према њиховом

законодавству. На основу принципа да државе потписнице требају једна другој да пруже најширу могућу помоћ у одузимању имовинске користи стечене кривичним делом, односно, без обзира на то да ли се њихови поступци у том смислу према националном законодавству класификују као кривични или парнични по својој природи, државе потписнице се углавном позивају да приликом процењивања захтева за узајамном правном помоћи или међународном сарадњом у погледу конфискације која се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди прихвате наводе из захтева онако како су они наведени (дословно). На пример, *FATF* документ о најбољој пракси у вези са конфискацијом препоручује државама да не гледају искључиво терминологију и како се нешто обележава већ саму суштину овог поступка а све у циљу да процене суштине садржаја захтева. Важно је да се захтеви не одбијају из разлога конфузије која се ствара због коришћења различите терминологије у различитим државама. Тако, на пример, *FATF* препоручује да се захтеви не одбијају само ради тога што земља молитељица користи термин "грађанско-правно трајно одузимање".

Међутим, уколико држава користи домаће законске одредбе за одузимање имовинске користи стечене кривичним делима у поступку који се класификује као грађански, исте опште информације би требало да буду послате замољеној држави у захтеву, слично ономе како је наведено у одељку "Слање међународних захтева за одлуке о замрзавању и заплени у кривичним поступцима".

Понављамо, *ARIN* контакти ће моћи да помогну земљама молитељицама с основним захтевима других земаља по питању садржаја писаног захтева за помоћ, уколико је потребно и унапред, односно пре слања захтева за помоћ.

Појам конфискације која се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди сама по себи, као и неки облици такве конфискације, изазвали су значајну конфузију међу онима који у пракси треба да спроводе одлуке у вези са одузимањем имовинске користи. Као помоћ државама да спроведу наредбе за замрзавање, заплену и конфискацију које се не темеље на изреченој осуђујућој пресуди, *CARIN* је развио користан Водич за типологије конфискација које се не темеље на изреченој осуђујућој пресуди. Овај водич се налази у Анексу V *CARIN* Приручника.

https://docs.wixstatic.com/ugd/d54f05_4ccdfc507cb44d3588354132a68af289.pdf.

Будући да терминологија често изазива забуну приликом извршавања међународних захтева, нарочито у области одузимања имовинске користи, *FATF* савет да се не гледа само терминологија када су у питању захтеви него суштину поступка сматра се нарочито важном и вредном.

9.3. Наредбе у вези са неоправданим богатством

Једна врста конфискације имовине која се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди, како је објашњено у 2.6 д) је одредба о 'неоправданом богатству'. Ова одредба има за циљ конфискацију или трајно одузимање имовине у случајевима када лице поседује или ужива ниво богатства које није могло законито стећи или које се не може објаснити на неки други начин, као што је наследство, добитак на играма на срећу или поклон. Овај облик конфискације имовине може се појавити у кривичном или грађанском, односно парничном поступку, зависно од законодавстава појединих држава. Одредба која регулише овај облик конфискације нарочито је релевантна за међународну сарадњу будући да ће неке државе предузети мере против имовине која се налази у њиховој држави а на захтев државе која води истрагу/кривично гоњење, користећи властите одредбе за неоправдано богатство. Један пример државе у којој је то огуће је Уједињено Краљевство (УК).

9.4. Наредбе за неоправдано богатство у УК

Од 12. новембра 2018. било која земља може послати УК захтев за узајамном правном помоћи по питању наредби у вези са неоправданим богатством, мада ове наредбе саме по себи нису земљи молитељици доступне као могућност за одузимање имовинске користи на националном нивоу.

Поступак по наредби у вези са неоправданим богатством је могућ и доступан у УК од 31. јануара 2018. године, и за њега је потребно да лице (са пратећим документима, где се они тражи) уради следеће:

- наведе природу и опсег интереса за имовину у односу на коју се издаје наредба
- објасни на који начин је стечена имовина (укључујући, нарочито, како су покривени трошкови настали стицањем те имовине)
- где носиоци споразума држе имовину уз навођење детаља споразума како је наведено у наредби
- навести друге информације у вези са имовином како је наведено и током одређеног временског периода.

У наредби у вези са неоправданим богатством мора се јасно специфицирати или описати имовина за коју се тражи наредба, и такође навести конкретно лице за које орган за спровођење сматра да је у поседу (што може бити и неко лице изван УК). То лице може бити политички изложена особа, нека особа којој је поверена (или је била поверена) угледна јавна функција од стране међународне организације или од стране неке друге државе, не УК, или друге државе из *EEA*, члан породице те особе за кога се зна да је блиски сарадник те особе, или неко ко је на други начин повезан са том особом.

Неиспуњавање, без разумног оправдања, (или неадекватан покушај испуњавања) захтева из наредбе у вези са неоправданим богатством у року одређеном од стране суда значи да

имовина може бити предмет одузимања (тј. да је имовина стечена кроз незаконито деловање) у грађанском поступку.

Када се прави захтев за помоћ за истрагу или поступак у виду наредбе у вези са неоправданим богатством, формат захтева за помоћ земље молитељице би поново требао бити:

- на меморандуму органа који издаје захтев
- описати положај органа који издаје захтев у националном правном систему уз потврду да тај орган има дозволу у складу са локалним законодавством да пошаље дати захтев
- навести пуне контакт информације за орган које шаље захтев
- укључити једну потписану верзију захтева (уз печат, уколико их издаје судија), те превод, уколико то замољена држава захтијева
- навести сврху у коју се помоћ тражи.

Захтев такође треба да укључи довољно информација и детаља у вези са позадином случаја како би се навео суду УК да закључи да:

- постоји оправдан разлог да верује да особа поседује имовину у погледу које се тражи наредба, и да је вредност имовине већа од 50.000 £.
- постоји основан разлог да се верује да познати извори законито стечених прихода те особе нису били довољни за стицање све те имовине
- је особа политички изложена особа, или постоји основана сумња да особа јесте, или је била, укључена у тешко кривично дело (било у неком делу територије УК или било где друго), или је неко ко је повезан са том особом умешан, или је био умешан, на тај начин.

Мада је ово још увек релативно нова област за захтеве узајамне правне помоћи у УК, препорука је да захтеви за наредбе везане за необјашњено богатство требају јасно идентификовати:

- која помоћ се тражи (нпр. наредба везана за необјашњено богатство)
- домаћа кривична дела која се стављају на терет или која су под истрагом, као и потенцијалне казне или санкције
- копију домаћег закона којим је понашање криминализирано
- сумиране чињенице и повезаност са замољеном државом
- све осетљиве информације које се не могу открити суду или особи
- све детаље о лицу (укључујући правна лица)
- јасну везу између захтеване наредбе везано за необјашњено богатство и кривичног дела које је предмет истраге или повезано са поступком
- све релевантне датуме расправа националног суда или разлоге за хитност
- назив споразума или конвенције на коју се земља молитељица ослања у тражењу помоћи
- контакт информације за власти које спроводе изврђење или службеника који су већ упознати са истрагом у замољеној држави
- детаље о медијској пажњи или о осетљивостима у вези са истрагу или поступак.

10. Повраћај и располагање имовином (дељење имовине): Споразум о дељењу имовине

Међународни оквири за узајамну правну помоћ при одузимању имовинске користи стечене кривичним делом у основи предвиђају да земља молитељица не може инсистирати да задржи вредност одузете имовине у случајевима када јој помаже замољена држава.

Ипак, конвенције и међународни споразуми прописују могућност споразума о дељењу имовине које може покренути био која од земаља потписница захтева. На пример, члан 25. Варшавске конвенције предвиђа да замољена држава у складу са Конвенцијом може располагати имовином (коју конфискује на захтев друге државе) у складу са својим домаћим законодавством и управним поступцима али да мора да размотри могућност давања приоритета враћању конфисковане имовине земљи молитељици тако да она може компензовати жртве кривичног дела или вратити такву имовину легитимним власницима. Исти члан допушта да замољена држава склопи споразуме са земљом молитељицом од случаја до случаја, у складу са домаћим законодавством или управним процедурама замољене државе.

Сличне одредбе се појављују, на пример, у члану 14. *UNTOC* и члану 57. *UNCAC*.

Члан 57.4 *UNCAC* такође предвиђа да, осим ако се потписнице другачије не договоре, замољена држава може, у разумној мери, одбити трошкове истраге, кривичног гоњења или судског поступка који су довели до враћања или отуђења конфисковане имовине, у складу са Конвенцијом.

Унутар ЕУ, нова Уредба (ЕУ) 2018/1805 Европског Парламента и Савета од 14. новембра 2018. о узајамном признавању одлука о замрзавању и одлука о конфискацији нуди свеобухватне одредбе које покривају повраћај замрзнуте имовине жртви или располагање конфискованом имовином или новцем стеченим након продаје такве имовине - оне ће ступити на снагу за наредбе поднете после 19. децембра 2020. године. Генерална препорука за дељење имовине у односу 50/50%, унапређена је у односу на Оквирну одлуку савета о узајамном признавању наредби за конфискацију из 2006. године, и такође се налази у новој Уредби. Наводи се да уколико је износ добијен на основу извршења наредбе за конфискацију једнак или мањи од 10.000 еура, износ ће бити на корист државе извршења. Уколико је износ добијен на основу извршења наредбе за конфискацију преко 10.000 еура, држава извршења ће 50% износа пребацити у корист државе издавања.

Било би добро да замољена држава, пошто добије захтев за помоћ, размотри, по потреби заједно са земљом молитељицом, да ли жели да задржи вредност одузете имовинске користи у неком одређеном случају. Смернице на основу најбоље праксе охрабрују државе да размотре шта ће се десити са имовином обухваћеном међународним предметима у најранијој могућој фази поступка. Дискусије по питању реституције жртава и дељења

имовине требале би да доведу до споразума о коришћењу једног од доступних инструмената: на пример, нове Уредбе и закључивањем споразума о дељењу имовине. Фактори који подстичу државе да закључују споразуме о дељењу имовине или да у целости врате вредност конфисковане имовине су најчешће учесталост захтева између две државе у вези са замрзавањем, конфискацијом или трајним одузимањем имовинске користи стечене кривичним делом или природа кривичног(их) дела на основу кога је имовинска корист стечена. На пример, у случају корупције која драстично осиромашује најсиромашније земље на свету, замољене државе које су богате размотриће враћање укупне вредности конфисковане имовине другој земљи било директно или кроз подршку иницијативама које ће побољшати друштво у тој земљи у целини (кроз образовне или хуманитарне пројекте). УН модел Споразума о дељењу имовине може се наћи на :

https://www.unodc.org/pdf/crime/ieg_crime_2005-01-26_draft_model_agr_01.pdf.

11. Узајамна правна помоћ у одузимању имовинске користи

Способност тражења међународне помоћи да се привремено замрзне и заплени имовина која је пребачена изван јурисдикције неке државе да би се она сачувала за случај издавања наредбе о конфискацији која се темељи на кривичној пресуди или наредбе о конфискацији која се темељи на пресуди донетој у парничном поступку представља кључно оружје за борбу против незаконитог кретања имовинске користи стечене кривичним делом.

Како је већ наведено када је реч о истрагама, разлике националних правних система и законских решења, националних политика, институција и процедура могу да буду сметња за ефикасно процесуирање међународних захтева за замрзавање, заплону, конфискацију и трајно одузимање имовине, али су се одредбе узајамне правне помоћи показале као кључни алат за успешно одузимање имовинске користи.

Многе државе имају само једну канцеларију за процесуирање захтева за узајамном правном помоћи у коју сви захтеви морају бити најпре упућени док неке друге државе прихватају ове захтеве преко регионалних канцеларија или преко одређених органа и тела зависно од природе захтева. Ови захтеви се објављују тако да је веома широк круг професионалаца упознат с њима; на пример, Савет Европе је издао свеобухватан водич о националним процедурама држава чланица и њиховим специфичним захтевима у погледу процесуирања захтева. *ARIN* контакти такође пружају информације и помоћ одговарајућим канцеларијама када је у питању упућивање захтева за помоћ.

Узајамна правна помоћ (*MLA*) омогућава сарадњу између држава с циљем добијања помоћи у истрагама или кривичном гоњењу, као и у истрагама, замрзавању и конфискацији имовинске користи стечене кривичним делом на основу пресуде донете у кривичном или парничном поступку.

Захтеви се шаљу путем формалног међународног писма захтева (*ILOR* или *LOR*). Када су у питању грађанске ствари називају се комисијске замолнице. Ову помоћ углавном захтевају судови и тужилаштва па се она може такође назвати и 'правосудна сарадња'.

Када држава потписница Оквирне одлуке савета 2003/577/ЈНА о узајамном признавању наредби о замрзавању имовине и осигурању доказа или Оквирне одлуке Савета 2006/783/ЈХА о узајамном признавању одлука о конфискацији тражи брзу регистрацију и извршење наредбе друге државе о замрзавању и конфискацији, то је познато као 'узајамно признавање'. Уместо коришћења *ILOR* или *LOR*, државе потписнице попуњавају образац потврде, који се налази у анексу сваке од потребних оквирних одлука.

Пријем међународних захтева за пружање помоћи

Од кључног је значаја да се још на почетку анализира пристигли захтев како би се одредило да ли се траже мере помоћи у кривичним или грађанским поступцима да би права организација могла процесуирати захтев и пружити помоћ.

Неке државе не прихватају захтеве за помоћ у парничним поступцима за наредбе о грађанском одузимању (одузимање имовине које се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди). Ипак, члан 43. *UNCAC* прописује, када је то прикладно и где је у складу са националним правним системом, да државе потписнице имају обавезу да размотре могућност међусобне помоћи у истрази и поступку у грађанским и управним стварима које се односе на корупцију. Поред тога, на пример, члан 21. Варшавске конвенције Савета Европе налаже да замољена држава подузме све неопходне привремене мере, као што су замрзавање или заплена, како би помогла другој држави потписници која је покренула кривични поступак или поступак с циљем конфискације. Стога је у суштини принцип ове и других конвенција да државе понуде једна другој најшире могуће мере помоћи, а да се оне прошире на захтеве за помоћ у одузимању имовинске користи која се не темељи на изреченој осуђујућој пресуди.

У ранијим поглављима дата су детаљна упутства у вези са тиме шта треба укључити у *MLA* захтеве за праћење имовине, замрзавање и заплenu, конфискацију и трајно одузимање. Корисни алати који могу помоћи са састављањем *MLA* захтева могу се наћи у поглављу 14.

Не треба заборавити да одузимање имовинске користи у другим земљама често захтева напоран рад и политичку вољу. Да би се осигурао успех:

- треба се побринути да су језик и спеловање у свим послатим документима прецизно и тачно преведени са изворника због тога што ће неке државе одбити захтев само због грешака у спеловању
- треба бити у редовном контакту са међународним колегама истражитељима и тужилаштвом у вези са предмет о коме је реч
- морају се ажурирати информације о напретку страге на националном нивоу и ако је потребно брзо повезати судске поступке
- треба добро проучити споразуме о дељењу имовине.

12. Преглед постојећих билатералних споразума о одузимању имовинске користи имовине у региону

Албанија

Албанија је закључила низ билатералних споразума и спојила их у Приручник о међународној правној сарадњи у кривичним питањима. Није познато да ли се неки од њих специјално бави одузимањем имовинске користи.

Босна и Херцеговина

Босна и Херцеговина је закључила споразуме са неколико држава на Балкану и шире. Ови споразуми су више опште природе и нису фокусирани на детаље по питању праћења, замрзавања, заплене и конфискације имовине. Босна и Херцеговина није закључила никакве билатералне споразуме који су специфично повезани са одузимањем имовинске користи. Конфискација је регулисана у оквиру општих споразума о узајамној правној помоћи.

Косово*

Не постоје билатерални споразуми у вези са одузимањем имовинске користи.

Црна Гора

Црна Гора има билатералне споразуме о узајамној правној помоћи у кривичним питањима са Србијом, Хрватском и Северном Македонијом. Сва три споразума су слична. Споразуми не садрже опширне одредбе у вези са одузимање имовинске користи. У оквиру члана 3, (Обим правне помоћи) наводи се да тражена акција може да обухвати конфискацију и привремену заплону ствари. Сви споразуми и меморандуми постоје само на локалном језику.

Северна Македонија

Северна Македонија има више билатералних споразума који су на снази са појединим државама укључујући суседне државе на Балкану, који су потписани и ратификовани у периоду од 1998. Поред тога, постоје потписани меморандуми о разумевању између Тужилаштва Северне Македоније и Тужилаштва Албаније, Босне и Херцеговине, Србије, Хрватске и Црне Горе. Ови споразуми и меморандуми су опште природе и фокусирани на размену информација, екстрадицију и извршење кривичних санкција. Ниједан се не бави различитим аспектима одузимања имовинске користи. Сви споразуми и меморандуми постоје само на локалном језику.

* Назив не доводи у питање позицију о статусу, и у складу је са UNSC 1244 те мишљењем ICJ по питању проглашења независности Косова.

Србија

Србија има билатерални споразум са Црном Гором. То даје правни основ за сарадњу у погледу доказа и предмета извршења кривичних дела, пре него имовинске користи стечене кривичним делом. Стога ово није довољно за свеобухватну и ефикасну сарадњу у области конфискације имовине.

13. Акроними / скраћенице

АМО	- Канцеларија за управљање имовином
АР	- Пројект анализа (Еуропол)
АРИН	- Међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи
АРИН-АР	- Међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи – азијско-пацифички регион
АРИН-CARIB	- Међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи – карипски регион
АРИН -ЕА	- Међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи – источноафрички регион
АРИН -СА	- Међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи – јужноафрички регион
АРИН -WA	- Међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи - западноафрички регион
АРИН – WCA	- Међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи - западноцентрално азијски регион
АРО	- канцеларије за одузимање имовинске користи
CARIN	- Камденска међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи
CoE	- Савет Европе
CSP	- Корпоративни пружалац услуга
доб/Д.О.Б.	- Датум рођења
EGMON	- ЕГМОНТ групација (финансијских обавештајних јединица)
EJN	- Европска правосудна мрежа
ETS	- Серија европских уговора
ЕУ	- Европска унија
ЕУ MS	- Државе чланице Европске уније
Eurojust	- Европска канцеларија за правосудну сарадњу
Europol	- Агенција Европске уније за сарадњу агенција за спровођење закона
FATF	- Радна група за финансијско деловање
FIU	- Финансијско обавештајна јединица
GAFI	- Group D'action Financiere (француски назив за FATF)
GAFILAT	- регионално тело попут ФАТФ за Јужну Америку
GFPN	- Интерполова глобална мрежа контакт тачака
I 24/7	- Глобални полицијски комуникацијски систем (Interpol)
IBC	- Међународна пословна корпорација или компанија
ICPO	- Међународна организација криминалистичке полиције (Interpol)
ILOR	- Међународни захтев
Interpol	- Међународна организација криминалистичке полиције (ICPO)
I-SECOM	- сигурносни интернет систем електронске поште за заједницу специјализовану за борбу против корупције (Интерпол)
JIT	- Заједнички истражни тим
JHA	- Правосуђе и унутрашњи послови (ЕУ)

LLC	- Друштво с ограниченом одговорношћу
LOR	- Захтев
MLA	- Узајамна правна помоћ
MoneyVal	- Одбор стручњака за евалуацију мера против прања новца и финансирање тероризма (одбор Савета Европе)
MS	- Државе чланице
MT103	- стандардизована SWIFT порука за плаћање која се користи за међународне трансфере новца
NCB	- Национални централни биро (Интерпол)
OAP	- Оперативни акциони план
OLAF	- Office Européen de Lutte Antifraude (Европска канцеларија за сузбијање превара)
PCC SEE	- Конвенција о полицијској сарадњи у југоисточној Европи
RAI	- Регионална антикорупцијска иницијатива (РАИ)
RRAG	- Red de Recuperación de Activos de GAFILAT – АРИН за Јужну Америку
SIENA	- Мрежна апликација за сигурну размену информација (Еуропол)
StAR	- Иницијатива за одузимање украдене имовине
SWIFT	- Друштво за глобалну међубанкарску финансијску телекомуникацију
УК (UK)	- Уједињено Краљевство Велике Британије и Северне Ирске
УН (UN)	- Уједињене нације
UNCAC	- Конвенција Уједињених нација против корупције
UNDOC	- Уред Уједињених нација за дроге и криминал
UNTOC	- Конвенција Уједињених нација против транснационалног организованог криминала (2000.г.)
UWO	- Наредба(е) за проверу неочекиваног богатства у Уједињеном Краљевству

14. Корисни извори информација

FATF - најбоља пракса у погледу конфискације имовине (препоруке 4 и 38) и оквир за текуће активности у погледу одузимања имовинске користи (2012.)

Овај документ описује и износи најбољу међународну праксу с циљем да помогне земљама у примени FATF препорука 4 и 38 и указује на препреке у ефикасној конфискацији имовине и одузимању имовинске користи у међународном контексту.

<http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/bestpracticesonconfiscationrecommendations4and38andaframeworkforongoingworkonassetrecovery.html>

FATF о скривању стварног власништва (2018.)

Иако су корпоративни облици сарадње као што су компаније, фондације, партнерства и друге врсте правних лица и аранжмана, важни за подршку комерцијалних и предузетничких активности, она се могу злоупотребити да би се сакрило власништво и контрола незаконито стечених средстава. Извештај користи преко 100 студија случаја из 34 државе FATF глобалне мреже, искуства стручњака из области спровођења закона и неких других области, информације из приватног сектора, као и истраживања и обавештајне извештаје из приватног сектора и програма отвореног кода, да би се идентификовали методи које криминалци користе да сакрију стварно власништво. Анализирају се слабости које су повезане са истраживањем стварног власништва и указје се на важност учешћа професионалних посредника.

<http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/concealment-beneficial-ownership.html>

СТАР међународна партнерства за одузимање имовинске користи: Преглед и глобални директориј мрежа (2012.)

Овај директориј садржи списак мрежа за одузимање имовинске користи, уз информације о њиховој структури и операцијама, као и контакт детаље.

<https://star.worldbank.org/publication/international-partnerships-asset-recovery>

Ресурси отвореног кода који се баве *offshore* структурама

***The Puppet Masters* (2011.): како корумпирани користе правне структуре да сакрију украдену имовину и шта урадити по том питању**

Ова публикација се бави корпоративним и финансијским структурама које представљају јаку основу за скривање токова новца. Посебно се бави лакоћом с којом корумпирани актери сакривају своје интересе иза корпоративног модела и на потешкоће са којима се они који врше истрагу суочавају када покушавају да открију овај модел скривања.

<http://documents.worldbank.org/curated/en/784961468152973030/The-puppet-masters-how-the-corrupt-use-legal-structures-to-hide-stolen-assets-and-what-to-do-about-it>

Offshore активности и прање новца - недавни налази и изазови (2017.)

Овај извештај је објавила Европска унија и он се бави испитивањем одговора ЕУ у правцу креирања транспарентности у односу на банковне регистре, стварно власништво и пореске извештаје.

<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e2af020a-1379-11e7-808e-01aa75ed71a1/language-en>

Извори отвореног кода за писање МЛА

UNDOC инструмент за писање МЛА - <https://www.unodc.org/mla/>

UNDOC је развио инструменте за писање захтева за узајамну правну помоћ (МЛА инструмент) како би помогао онима који у пракси решавају случајеве који се односе на кривично-правну област да брзо напишу МЛА захтеве, да би тако унапредили сарадњу између држава и убрзали одговоре на такве захтеве.

Инструменти Савета Европе -

<https://www.coe.int/en/web/transnational-criminal-justice-pcoc/mutual-legal-assistance>

Ова страница нуди корисне информације о земљама, уговорима, конвенцијама, међународним стандардима и моделима за примену узајамне правне помоћи у кривичним стварима.

Инструменти Европске правосудне мреже

https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Home.aspx

Ова веб страница пружа и бројне корисне инструменте за препознавање правних захтева одређеног локалног надлежног органа кад се тражи правосудна сарадња, образац за узајамну правну помоћ, правосудну библиотеку, контакт тачке те пружа концизне и практичне правне информације о правосудној сарадњи на пољу принудних мера.

Инструменти централног тела УК -

<https://www.gov.uk/guidance/mutual-legal-assistance-mla-requests>

Овде се налазе информације за надлежне органе у иностранству (и у Уједињеном Краљевству) у вези са прибављањем доказа унутар УК (или у иностранству) како би се помогло у кривичним истрагама или поступцима.

15. Анекси

Анекс А

РАЗМЕНА ИНФОРМАЦИЈА У СКЛАДУ С ОКВИРНОМ ОДЛУКОМ САВЕТА 2006/960/ЈХА
ОБРАЗАЦ ЗАХТЕВА ЗА КОРИШЋЕЊЕ
**ЗАМОЉЕНЕ ЗЕМЉЕ ЧЛАНИЦЕ У СЛУЧАЈУ ПРИЕНОСА/КАШЊЕЊА/ОДБИЈАЊА
ИНФОРМАЦИЈА**

Овај образац се користи за пренос тражених информација и/или обавештајних података, да се информише тело које тражи податке о немогућности испуњавања уобичајеног рока, те неопходности да се захтев преда правосудном телу на одобравање или о одбијању да се информација пренесе.

Овај образац се може користити више пута током поступка (нпр. уколико се захтев мора прво да се преда правосудном телу и се касније испостави да извршење захтева морало бити одбијено).

Тело које тражи податке (назив, адреса, телефон, факс, е-маил, држава чланица)	
Појединости о одговорном службенику (није обавезно):	
Референтни број овог одговора	
Референтни број претходног одговора	
Одговара следећем телу које тражи податке	
Датум и време захтева	
Датум и време захтева	
Уобичајени рок из члана 4. Оквирне одлуке 2006/960/ЈНА	
Кривично дело спада под члан 2(2) Оквирне одлуке 2002/584/ЈНА и тражене информације или обавештајни подаци се чувају у бази података којој агенција за спровођење закона има директан приступ у замољеној државни чланици	ТРАЖИ СЕ хитност у поступању ☐ 8 сати
	НЕ ТРАЖИ СЕ хитност у поступању ☐ 1 недеља
Други предмет:	☐ 14 дана
Информације пренесене у складу са Оквирном одлуком 2006/960/ЈНА: дате информације и обавештајни подаци	
1. Употреба тражених информација или обавештајних података ☐ ограничена је употреба информација садржаних у овом захтеву осим у сврхе због којих је достављена или због спречавања непосредних и озбиљних претњи по сигурност заједнице ☐ дозвољена је употреба за друге сврхе, под следећим условима (није обавезно):	
2. Поузданост информација ☐ Поуздане ☐ Углавном поуздане ☐ Нису поуздане ☐ Није могуће проценити	

3. Тачност информација и обавештајних података

- Сигурна
- Извор потврдио
- Гласине - потврђено
- Гласине - непотврђено

4. Резултат кривичне истраге или кривично обавештајне операције у оквиру које се десила размена информација мора се саопштити телу које је пренело информацију

- Не
- Да

5. У случају спонтане размене, разлози због који се верује да информације или обавештајни подаци могу помоћи у детекцији, превенцији или истрагама кривичних дела споменутих у члану 2(2) Оквирне одлуке 2002/584/ЈНА:

КАШЊЕЊЕ - није могуће одговорити у оквиру примењивог рока из члана 4. Оквирне одлуке 2006/960/ЈНА

Информација или обавештајни подаци се не могу пружити унутар датог временског рока из следећих разлога:

Вероватно ће бити дате у року од:

- 1 дан 2 дана 3 дана
-недеље
- 1 месец

затражено је одобрење правосудног тела.

Очекује се да ће Процедура за одобравање/одбијање одобрења трајати ... седмица

ОДБИЈАЊЕ - информације или обавештајни подаци

- нису се могли пружити и затражени су на националном нивоу; или
- нису се могли пружити, због једног или више следећих разлога:

А — разлога који се тиче правосудне контроле која спречава пренос или захтева употребу узајамне правне помоћи

надлежно правосудно тело није одобрило приступ и размену информација или обавештајних података

тражене информације или обавештајни подаци су претходно прибављени присилним мерама и њихово пружање није дозвољено у складу са националним законодавством

- информације или обавештајни подаци нису у поседу
- тела за спровођење закона; или
 - тела јавне власти или приватних субјеката на начин који би их учинио доступним телима за спровођење закона без предузимања присилних мера

- Б — Пружање тражене информације или обавештајних података би наштетило кључним националним сигурносним интересима или угрозило успех текуће истраге или кривично обавештајне операције или сигурност појединаца или би било очигледно несразмерно или неважно у погледу сврхе за коју се траже.

Уколико се користи случај А или Б, наведите, ако процените потребним, додатне информације или разлоге одбијања (није обавезно):

- Д — Замољено тело одлучује да одбије извршење јер се захтев односи, у складу са законом замољене земље чланице, на следеће кривично дело (навести природу кривичног дела и његову правну квалификацију) за које је запређена казна затвора у трајању од годину дана или мање

- Е — Тражене информације или обавештајни подаци нису доступни

- Ф — Тражене информације или обавештајни подаци су добијени од друге земље чланице или од треће земље и на њих се примењује правило специјалности те да земља чланица или трећа земља нису дале свој пристанак на пренос информација или обавештајних података.

АНЕКС Б

РАЗМЕНА ИНФОРМАЦИЈА У СКЛАДУ С ОКВИРНОМ ОДЛУКОМ САВЕТА 2006/960/ЈНА
ОБРАЗАЦ ЗАХТЕВА ЗА ДОСТАВУ ИНФОРМАЦИЈА
И ОБАВЕШТАЈНИХ ПОДАТАКА ЗА ДРЖАВУ МОЛИТЕЉИЦУ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Овај образац треба користити кад се траже информације и обавештајни подаци према
Оквирној одлуци 2006/960/ЈНА

I — Административне информације

Орган који тражи податке (назив, адреса, телефон, факс, е-маил, држава чланица):					
Појединости о одговорном службенику (није обавезно):					
За следећу државу чланицу:					
Датум и време захтева:					
Референтни број захтева:					
Ранији захтеви					
☒ Ово је први захтев у овом предмету					
☐ Ово је захтев који следи претходни у истом предмету					
Ранији захтев(и)			Одговор(и)		
	Датум	Референтни број (у држави молитељици чланице Европске уније)	Датум	Референтни број (у замољеној држави чланице Европске уније)	
1.					
2.					
3.					
4.					
Ако је захтев послат више него једном органу у замољеној држави чланице Европске уније, молимо да наведете које сте канале користили:					
☐	ЕНУ/Еурополовом официру за везу	☐	За доставу информација	☐	За спровођење
☐	Интерполовом Националном централном бироу (НЦБ)	☐	За доставу информација	☐	За спровођење
☐	Сирене	☐	За доставу информација	☐	За спровођење
☐	Официру за везу	☐	За доставу информација	☐	За спровођење
☐	Другом (молимо наведите):	☐	За доставу информација	☐	За спровођење

Ако је исти захтев послат другој држави чланици, молимо наведите којој и

II — Рок

Подсетник: рок из члана 4. Оквирне одлуке 2006/960/ЈНА

Ц — кривично дело спада под члан 2(2) Оквирне одлуке 2002/584/ЈНА

и

тражене информације или обавештајни подаци се чувају у бази података којој агенција за спровођење закона има директан приступ

➔ Захтев је хитан

➔ Рок: 8 сати с могућношћу одлагања

➔ Захтев није хитан

➔ Рок: 1 недеља

Д — Други предмети:

➔ Рок: 14 дана

ТРАЖИ СЕ хитност у поступању

НЕ ТРАЖИ СЕ хитност у поступању

Разлози за хитно поступање (на пример, осумњичени су у притвору, предмет мора пред суд до одређеног датума):

Тражене информације или обавештајни подаци

Врста кривичног дела или криминалне активности која се истражује

Опис околности под којим је дело(а) извршено(и), укључујући време, место и степен учешћа у кривичном делу особе на коју се односи захтев за доставу информација или обавештајних података:

Природа кривичног(их) дела

А — Примена члана 4(1) или 4(3) Оквирне одлуке 2006/960/ЈНА

- А. 1. Заприећена казна за кривично дело је максимална затворска казна од најмање три године у држави молитељици чланици Европске уније.

И

А.2. Кривично дело је једно (или више) следећих:

☐ Учешће у криминалној организацији	☐ Прање новца стеченог кривичним делом
☐ Тероризам	☐ Злочин према животној средини, укључујући незакониту трговину угрожених животиња
☐ Фалсификовање валуте, укључујући еуро	☐ Помагање у неовлашћеном уласку и боравишту
☐ Трговина људима	☐ Убиство, наношење тешких телесних повреда
☐ Сексуално искоришћавање деце и дечија порнографија	☐ Незаконита трговина људским органима и ткивима
☐ Кријумчарење наркотика и психотропних супстанци и биљних врста и сорти	☐ Отмица, незаконито лишавање слободе других лица и узимање талаца
☐ Кријумчарење оружја, муниције и експлозива	☐ Расизам и ксенофобија
☐ Корупција	☐ Кријумчарење нуклеарног и радиоактивног материјала
☐ Превара, укључујући последице по финансијске интересе европских заједница у смислу Конвенције од 26. 7. 1995. о заштити финансијских интереса европских заједница	☐ Кријумчарење украдених возила
☐ Организована и оружана пљачка	☐ Силовање
☐ Кријумчарење културних добара, укључујући антиквитете и уметничка дела	☐ Подметање пожара
☐ Превара	☐ Кривична дела која спадају у надлежност Међународног кривичног суда
☐ Рекетирање и изнуда	☐ Незаконито присвајање летилица/бродова
☐ Фалсификовање и кршење ауторских права (пиратство производа)	☐ Саботажа
☐ Фалсификовање административних докумената и кријумчарење с њима	
☐ Фалсификовање средстава плаћања	
☐ Кријумчарење хормоналних супстанци и других поспешивача раста	

→ Кривично дело стога спада под члан 2(2) Оквирне одлуке 2002/584/JXA-> члан 4(1) (хитни предмети) и 4(3) (предмети нису хитни) Оквирне одлуке 2006/960/JXA и стога се на њих примењују рокови за одговор на овај захтев

Или

Б — Кривично дело(а) не спадају под А.

У том случају, опис кривичног(их) дела:

У коју се сврху траже информације или обавештајни подаци

Веза између сврхе у коју се траже информације или обавештајни подаци и особе која је предмет тих информација или обавештајних података

Идентитет(и) (колико је познато) особе(а) које су главни предмет кривичне истраге или кривично обавештајне операције на којима се заснива захтев за доставу информација или обавештајних података

Разлог зашто верујете да информације или обавештајне податке има замољена држава чланица

Ограничења за употребу информација садржаних у овом захтеву осим у сврхе због којих је достављена или због спречавања непосредних и озбиљних претњи по сигурност заједнице

- дозвољава се употреба
- дозвољава се употреба, али не спомињите даватеља информација
- не сме се користити без одобрења даватеља информација
- не сме се користити

МОДЕЛ СПОРАЗУМА О УСПОСТАВЉАЊУИ ЗАЈЕДНИЧКОГ ИСТРАЖНОГ ТИМА

У складу са:

[Наведите овде примењиви правни основ, који се може узети – али не мора бити ограничен на — доле наведене инструменте:

- *Члан 13 Конвенције о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима између земаља чланица Европске уније, потписане 29. маја 2000. (1);*
- *Оквирна одлука Савета од 13. 06. 2002. године о заједничким истражним тимовима (2);*
- *Члан 1 Споразума између Европске уније и Републике Исланда и Краљевине Норвешке о примени извесних одредби Конвенције потписане 29.05.2000. године о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима између земаља чланица Европске уније и припадајућег Протокола из 2001. године потписаног 29.12.2003. (3);*
- *Члан 2 Споразума о узајамној правној помоћи између Европске уније и Сједињених Америчких Држава (4);*
- *Члан 20 другог додатног протокола Европској конвенцији о узајамној правној помоћи у кривичним стварима од 20. 4. 1959. (5);*
- *Члан 9(1)(ц) Конвенције Уједињених нација против незаконитог промета опојних дрога и психотропних супстанци (1988.) (6);*
- *Члан 19 Конвенције Уједињених нација против транснационалног организованог криминала (2000) (7);*
- *Члан 49 Конвенције Уједињених нација против корупције (2003.) (8);*
- *Члан 27 Конвенције о полицијској сарадњи у југоисточној Европи (2006) (9).]*

1. Потписнице Споразума

Следеће потписнице су закључиле споразум везано за успоставу заједничког истражног тима:

1. [Унесите име прве надлежне агенције/тела у држави као страну у споразуму]

и

2. Унесите име друге надлежне агенције/тела у држави као страну у споразуму]

Потписнице овог споразума могу одлучити, тако што ће заједно дати пристанак, да позову друге агенције или тела из државе да постану потписници овог споразума.

2. Сврха заједничког истражног тима

Овај споразум ће покрити успостављање заједничког истражног тима у следећу сврху:

[Наведите опис специфичне сврхе заједничког истражног тела.

Овај опис треба да обухвати околности кривичног(их) дела који су предмет истраге у датим државама (датум, место и природа), и ако је примењиво, наведите повезнице са текућим домаћим процедурама. Помињање личних података у вези са предметом треба бити сведено на минимум.

У овом одељку би такође требало укратко описати циљеве заједничког истражног тима (укључујући нпр. прикупљање доказа, координирано хапшење осумњичених, замрзавање имовине...). У овом контексту, потписнице требају да размотре и да укључе покретање и окончавање финансијске истраге као један од циљева заједничког истражног тима (10).]

3. Период обухваћен овим споразумом

Потписнице се слажу да ће заједнички истражни тим деловати током следећег периода [наведите конкретно трајање], почевши од датума ступања на снагу овог споразума.

Овај споразум ће ступити на снагу када га потпише и последња чланица заједничког истражног тима. Овај период се може продужити уколико се сви сложе.

4. Државе у којима ће ђеловати заједнички истражни тим

Заједнички истражни тим ће деловати у државама које су потписнице овог споразума.

Тим ће спроводити операције у складу са законом државе у којој делује у том датом тренутку.

5. Вођа(е) заједничког истражног тима

Вође тима ће бити представници надлежних тела која учествују у кривичним истрагама испред држава у којима тим делује у том специфичном тренутку, под чијим вођством ће чланови заједничког истражног тима спроводити своје задатке.

Потписнице су одредиле следеће особе да делују као вође заједничког истражног тима:

Име:	Позиција/чин	Тело/агенција	Држава

Уколико било ко од горе наведених особа не буде у стању да обавља своје дужности, без одгађања ће бити именована замена. Писано обавештење о таквој замени ће се доставити свим странама којих се то тиче и додано као анекс овом споразуму.

6. Чланови заједничког истражног тима

Поред особа из тачке 5., потписнице ће обезбиједити листу чланова заједничког истражног тима у посебном анексу овог споразума (11).

Уколико било ко од горе наведених особа не буде у стању да обавља своје дужности, надлежни вођа заједничког истражног тима без одгађања ће писмено именовати замену.

7. Учесници у заједничким истражним тимовима

Потписнице споразума у заједничком истражном тиму се слажу да укључе **[унесите овђе нпр. Еуројуст, Еуропол, ОЛАФ...]** као учеснике у заједничком истражном тиму. Специфични договори по питању учествовања **[убаците име]** ће се решавати кроз релевантни додатак овом споразуму.

8. Прикупљање информација и доказа

Вође заједничког истражног тима могу се договорити око специфичних процедура које ће се следити када је у питању прикупљање информација и доказа од стране заједничког истражног тима у државама деловања.

Потписнице поверавају вођама заједничког истражног тима задатак давања савета по питању прикупљања доказа.

9. Приступ информацијама и доказима

Вође заједничког истражног тима ће конкретно навести процесе и процедуре који ће се следити када је у питању размена информација и доказа који су прикупљени деловањем заједничког истражног тима у свакој земљи чланице.

[Поред тога, потписнице се могу договорити о клаузули која ће садржавати конкретнија правила по питању приступа, руковања и коришћења информација и доказа. Таква клаузула може нарочито бити прикладна када заједнички истражни тим није заснован на ЕУ Конвенцији нити на Оквирној одлуци (које већ укључују специфичне одредбе у овом погледу - видети члан 13.(10) Конвенције).]

10. Размена информација и доказа прикупљених пре заједничког истражног тима

Информације или докази који су већ доступни у тренутку ступања овог споразума на снагу, а које се односе на истрагу описану у овом споразуму, могу се разменити између потписница у оквиру овог споразума.

11. Информације и докази добијени од држава које не учествују у заједничком истражном тиму

Уколико се појави потреба да захтев за узајамном правном помоћи буде послат држави која не учествује у заједничком истражном тиму, земља молитељица ће размотрити да затражи пристанак замољене државе да подели са другим странама/потписницама заједничког истражног тима информације или доказе добијене на основу извршења тог захтева.

12. Специфични договори у вези са упућеним члановима

[Када се сматра прикладним потписнице могу, у складу са овом клаузулом, да договоре специфичне услове под којима упућени чланови могу:

- да спроводе истраге - укључујући нарочито принудне мере - у држави у којој се операција одвија (уколико се то оцени прикладним, домаћи закони могу се цитирати овде или, алтернативно, додати на овај споразум у облику анекса)
- да захтевају да се мере спроведу у земљи из које је упућен члан
- да поделе информације које је тим прикупио
- да носе /користе оружје]

13. Измене и допуне споразума

Овај споразум може бити измењен и допуњен уколико се с тим сложе све потписнице. Осим ако је другачије наведено у овом споразуму, амандмани се могу направити у било којој писаној форми око које се договоре потписнице (12).

14. Консултације и координација

Потписнице ће осигурати да се консултују једна са другом кад год је то потребно за координацију активности тима, укључујући, али не ограничавајући се на:

- преглед оствареног напретка и учинка тима
- време и методу интервенције истражитеља
- најбољи начин за предузимање евентуалних правних поступака, разматрање одговарајућих локација за суђење, те конфискације.

15. Комуникација са медијима

Уколико је то предвиђено, потписнице ће договорити време и садржај комуникације са медијима и радити у складу са овим договором.

16. Евалуација

Потписнице могу размотрити да обаве евалуацију учинка заједничког истражног тима, најбоље праксе која је коришћена и научених лекција. Може се договорити посебан састанак како би се спровела евалуација.

[У овом контексту, потписнице се могу упутити на специфичан евалуациони формулар за заједничке истражне тимове који је развила ЕУ мрежа експерата за заједничке истражне тимове. Могуће је тражити финансирање ЕУ за састанак за евалуацију.]

17. Специфични договори

[Унесите, уколико је примењиво. Следећа подпоглавља имају за циљ да нагласе области које се могу специфично описати.]

17.1. Јавно објављивање података

[Потписнице могу у овом делу објаснити национална правила примењива на комуникацију са одбраном и/или у виду анекса додати копију или сажетак.]

17.2. Управљање имовином/договор у вези одузимања имовинске користи

17.3. Одговорности

[Потписнице могу регулисати овај аспект, нарочито када заједнички истражни тим није заснован на ЕУ Конвенцији, нити на Оквирној одлуци које већ укључују специфичне одредбе у овом погледу – видети чланове 15. и 16. Конвенције.)]

18. Организациона питања

[Унесите, ако је примењиво. Следећа подпоглавља желе нагласити области које се могу специфично описати.]

18.1. Објекти (канеларије, возила, друга техничка опрема)

18.2. Трошкови/издаци/осигурање

18.3. Финансијска подршка заједничким истражним тимовима

[У оквиру ове клаузуле, потписнице се могу договорити о конкретним аранжманима у погледу улога и одговорности унутар тима када је у питању подношење пријава за ЕУ финансирање.]

18.4. Језик комуникације

Израђено [место потписа], [датум]

[Потписи свих страна]

(1) ОЈС 197, 12.7.2000, стр. 3.

(2) ОЈЛ 162, 20.6.2002, стр. 1.

(3) ОЈЛ 26, 29.1.2004, стр. 3.

(4) ОЈЛЛ 181, 19.7.2003, стр. 34.

(5) СЕТ бр. 182.

(6) Уједињене нације, Серија уговора, вол. 1582, стр. 95.

- (7) Уједињене нације, Серија уговора, вол. 2225, стр. 209; Doc. A/RES/55/25.
- (8) Уједињене нације, Серија уговора, вол. 2349, стр. 41; Doc. A/58/422.
- (9) Регистрација при Секретаријату Уједињених нација: Албанија, 3. 6. 2009.г., бр. 46240.
- (10) Потписнице би се у овом контексту требале реферирати на Закључке Савета и акциони план у погледу даљих корака везано за финансијску истрагу (документ Савета 10125/16 + COR1)
- (11) Када је то потребно, заједнички истражни тим може укључити националне експерте за одузимање имовинске користи.
- (12) Пример формулација се могу пронаћи у анексима 2 и 3.

Анекс I

МОДЕЛУ СПОРАЗУМА О УСПОСТАВЗАЈЕДНИЧКОГ ИСТРАЖНОГ ТИМА

Учесници у заједничком истражном тиму

Договор са Еурополом/Еуројустом/Комисијом (OLAF), телима надлежним на основу одредби усвојених у оквиру уговора, и другим међународним телима.

1. Учесници у заједничким истражним тимовима

Следеће особе ће учествовати у заједничком истражном тиму:

Име:	Позиција/чин	Организација

[Унесите име државе] је одлучила да ће њен национални члан Еуројуста учествовати у заједничком истражном тиму у име Еуројуста/као надлежно национално тело (1).

Уколико горе наведене особе не буду у стању да обављају своје дужности, одредиће се замена. Писано обавештење о таквој замени ће се доставити свим странама којих се то тиче и биће додано као анекс овом споразуму.

2. Специфични договори

Учествовање горе наведених лица зависиће од следећих услова и једино у следеће сврхе:

2.1. Први учесник у споразуму

2.1.1. Сврха учествовања

2.1.2. Додељена права (ако је примењиво)

2.1.3. Одредбе у погледу трошкова

2.1.4. Сврха и обим учествовања

2.2. Други учесник у споразуму (уколико је примењиво)

2.2.1. ...

3. Услови учествовања за Еуропол особље

- 3.1. Особље Еуропола које учествује у заједничком истражном тиму ће помагати свим члановима тима и осигурати да се обезбеди подршка Еуропола заједничкој истрази, како је предвиђено и у складу са прописима Еуропола. Ово се неће примењивати на принудне мере. Међутим, особље Еуропола које учествује може, уколико добије таква упутства и под водством вође(а) тима, да буде присутно током оперативних активности заједничког истражног тима, како би директно на терену дали савете и помоћ члановима тима који извршавају присилне мере, под условом да не постоје правна ограничења на националном нивоу где тим ради.
- 3.2. Члан 11(а) Протокола о привилегијама и имунитетима Европске уније се неће примењивати на особље Еуропола током њиховог учешћа у заједничком истражном тиму (2). Током операција заједничког истражног тима, на особље Еуропола ће се, у погледу кривичних дела која почине или која буду почињена против њих, примењивати национално законодавство земље чланице операције, а које је примењиво на особе са сличним функцијама.
- 3.3. Особље Еуропола може ступати директно у везу са члановима заједничког истражног тела и пружати свим члановима заједничког истражног тима све неопходне информације у складу са прописима који се односе на Еуропол.

(1) Означите, у складу са оним што је примењиво.

(2) Протокол о привилегијама и имунитетима Европске уније (пречишћена верзија) (ОЈ С 326, 26.10.2012, стр. 266).

Анекс II

МОДЕЛУ СПОРАЗУМА О УСПОСТАВЉАЊУ ЗАЈЕДНИЧКОГ ИСТРАЖНОГ ТИМА

Споразум о продужењу заједничког истражног тима

Потписнице су се сложили да продуже рад заједничког истражног тима који је успостављен на основу споразума потписаног **[убаците датум]**, у **[убаците место потписивања]**, копија у прилогу.

Потписнице сматрају да заједнички истражни тим треба да настави са радом после истека временског периода у коме је предвиђено да тим делује **[убаците датум када се тај период завршава]**, будући да његова сврха дефинисана у члану **[убаците члан о сврси заједничког истражног тима овде]** још увек није остварена.

Све потписнице су пажљиво размотриле околности које захтевају да се споразум о заједничком истражном тиму продужи. Сматра се да је продужење деловања заједничког истражног тима кључно за остваривање сврхе због које је успостављен заједнички истражни тим.

Заједнички истражни тим ће стога наставити да функционише током додатног периода од **[наведите конкретно трајање]**, почевши од ступања на снагу овог споразума. Горе наведени период се може додатно продужити уколико се све потписнице сложе.

Датум/потпис

Анекс III

МОДЕЛУ СПОРАЗУМА О УСПОСТАВЉАЊУ ЗАЈЕДНИЧКОГ ИСТРАЖНОГ ТИМА

Потписнице су се сложили да измене и допуне писани споразум којим је успостављен заједнички истражни тим дана **[убаците датум]**, у **[убаците место]**, чија је копија у прилогу.

Потписнице су се договориле да ће следећи чланови бити измењени на следећи начин.

1. (Амандман...)
2. (Амандман...)

Све потписнице су пажљиво размотриле околности које захтевају да се споразум за заједнички истражни тим промени. Процењено је да су амандман(и) на споразум о заједничком истражном тиму кључни за остваривање сврхе успостављања заједничког истражног тима.

Датум/потпис

РАИ (RAI)

Регионална антикорупцијска иницијатива (РАИ) је међувладина организација која има девет држава чланица: Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Хрватска, Северна Македонија, Молдавија, Црна Гора, Румунија и Србија. Пољска, Грузија и Словенија имају статус посматрача. Мисија Регионалне антикорупцијске иницијативе је да преводи регионалну сарадњу у борби против корупције тако што обезбеђује заједничку платформу за разговоре кроз размену знања и најбољих пракси.

Секретаријат ове организације се налази у Сарајеву, с пројектима широм југоисточне Европе чији је примарни фокус јачање регионалне сарадње у сфери сукоба интереса и пријаве имовине, бољих антикорупцијских законских решења, процени ризика од корупције, пријављивања случајева корупције (узбуњивачи), јачања интегритета у агенцијама за спровођење закона и јачања националних капацитета у одузимању имовинске користи стечене кривичним делом.

АИРЕ Центар (AIRE Centar)

АИРЕ Центар је невладина организација која промовише знање о људским правима у складу са европским правом и пружа подршку особама чија су људска права прекршена. Тим међународних правника пружа информације, подршку и савете о правним стандардима Европске уније и Савета Европе. Посебно искуство имају у поступцима пред Европским судом за људска права у Стразбуру, а били су укључени у преко 150 предмета. У последњих 20 година, АИРЕ Центар је одржао и учествовао у бројним семинарима у централној и источној Европи намењеним адвокатима, судијама, владиним службеницима и невладиним организацијама.

АИРЕ Центар се фокусирао на земље Западног Балкана где се задржао дуже од петнаест година и спровео низ дугорочних програма из области владавине права у партнерству с домаћим институцијама и судовима. Циљ Центра у овим програмима је промоција примене Европске конвенције о људским правима у датим државама, помагање у процесу европских интеграција кроз јачање владавине права и пуно поштивање људских права, те подстицање регионалне сарадње међу судијама и правницима.

**REGIONAL
ANTI-CORRUPTION
INITIATIVE**

Fra Andela Zvizdovića 1. B/5
71000 Sarajevo
Bosnia and Herzegovina
Tel: +387 33 296 327/328
www.rai-see.org

We look for better solutions together

The AIRE Centre
Advice on Individual Rights in Europe

Room 505, Institute of
Advanced Legal Studies
Charles Clore House,
17 Russell Square, London
Tel: +44 20 7831 4276
www.airecentre.org

Foreign &
Commonwealth
Office

Штампање ове публикације подржала је
Влада Уједињеног краљевства. Ставови
изнети у овој публикацији не представљају
нужно ставове Владе Уједињеног краљевства.